

Ki Gempia Petenday Sinulat ni MARCOS

Mendadi, kinii Gempia Petenday mekatag dini Isukristu. Miukit dini su nga pinggulaula ni Isus saananen megbenwa dinig dibabaw benwa. Suminulat dun si Marcos, iinig duma ni Pablo, peneligan ni Isus, sa' mikpanaw si Pablo meksigwag tu Misulat Talu' nu Megbebaya'.

Ki kebianbian ni Isus kini sinulat ni Marcos, miukit dun pu' melaun kuntra ni Isus. Bekna kuntranen, su menenulay. Melaun ginukit ni Marcos mekatag di kedaag ni Isus tu menenulay, sa'itada su kengutiden dun di getaw piglegetan dun. Muka' melaun padun mekesalebu' pinggulaula ni Isus inukit ni Marcos, ki keneguli'en tu nga pegladu, sampay su tinitulu'anen tu nga getaw.

Kedua'en, kuminuntra dadema dini Isus ki nga getaw mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ngalan nu sala pikumpungan dun, su Pariseo. Binanta gupia si Isus nu nga mekpetu'un kiin, pu' saba' pilepeng ni Isus sug lawasen tu Megbebaya'. Tiga'wan, duminaag sug delendeman nu nga kuntra ni Isus, kaas pinatay iin, linansang di kurus. Asa tinalu' pedaan ni Isus pu' subay matay iin, pu' adun melekatén su tiba'an getaw di ginukuman tu sala' nilan.

Laak dagid genat di kepatayen, di ketelu endawen, mitubu' puli' si Isus, dayun lumintu ditu gekbus langit. Ma'antu, mitu'usan pu' su kepelepeng ni Isus tu Megbebaya', metuud, kampu' nu keglekatén tu nga kilawan di ginukuman nu sala' nilan.

Laak ki sinulat ni Marcos kini, dua' buukig deksu'anen, lumbus bitangan marka ma'nini', [ ]. Pu' delendeman nu

nga getaw, kig deksu'anen kini dua' buuk, lumbus sinulat nug lain getaw, kana' daw ni Marcosi suminulat dun.

Su Kektitulu' ni Juan su Memunag Tubig

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

¹ Mendadi, kini su Gempia Petenday mekatag dini Isukristu, kig Bata' nu Megbebaya'. ² Duuni sala tawan dengantu pimuunan nu Megbebaya', si Isaias. Sinulat ni Isaias ki tinalu' nu Megbebaya' ditug Bata'en kiin, laungen,

“Miktalu' su Megbebaya', ‘Mendadi, paunaan ku dini'a ki pemuunan ku,

pu' adun pengendamenen sug bianan mu.’* ”

³ Duuni getaw mektawag diag limawa', laungen, ‘Pengendamay niu sug bianan nu Kaunutan Megbebaya', pelegdeng niu kig dalanen!’ ”

⁴ Naa mendadi, minuud ki sinulat kia ni Isaias, mitua' tu'ui sala tawan, si Juan, diag limawa'. Kini si Juan, pimbunaganen tubig su nga getaw muka' miktitulu' dinilan. Kali' pektalu' si Juan, “Peksikesuun amu, muka' pekpebunag amu tubig tu'us dun, adun pedesunen nu Megbebaya' ki sala' niu.” ⁵ Mendadi, melaun getaw sakup prubinsya Judea sampay getaw Jerusalem minangay mekineeg ditu ni Juan. Pigukit nilan su nga sala' nilan, muka' mikpebunag ilan dayun diniin tubig ditug lawas Jordan.

⁶ Naa kini si Juan, penepetenen ki ginabel bembul petubu'en kamelyu. Sug bakesen, panit dadema petubu'en. Ki gaanen, gapan muka' teneb. ⁷ Mendadi, kali' pegwali tu nga getaw si Juan, laungen, “Duuni sungu

---

* 1:2 1:2 Sa'itada ki pemuunan nu Megbebaya', pepengendamenen su nga getaw tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

metua', mbinaya' pa dinaan, laak pia ma'antu, metaas pai ginuungen batul danaan. Pia su sepatusen, kana'u mbantang megdunggu' megubad dun diniin. ⁸ Pu' naan kini, megbunagu laak tubig diniu. Digid iin, bunagenen diniu kig Balakat nu Megbebaya'."

Mikpebunag Tubig si Isus

(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

⁹ Naa mendadi kini si Isus, su saanan ni Juan memunag tubig tu nga getaw, mitua' na tu'u ditu ni Juan, genat tug lunsud Nazaret, sakup prubinsya Galilea. Mikpebunag dini Juan tubig diag lawas Jordan. ¹⁰ Lemen laak mikegawen si Isus dia tubig, minita'en mipuka' sug langit, muka' sug Balakat nu Megbebaya', luminusad, miglanguban di ma'niin palas limuun, minapun dayun diniin. ¹¹ Duun dayuni miktalu' ditug langit, laungen, "Ya'ai petailen ku Bata'u, leliagenu gupia dini'a."

Pingindanan nu Palin si Isus

(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

¹² Mendadi kini si Isus, bena' mibunagan na ni Juan tubig, iwit dayun nug Balakat nu Megbebaya' tug limawa'. ¹³ Paat pulu' gebii dia si Isus, pingindanan namal ni Satanas. Naa kig benwa kia, pegbenwanan mekeka'id metetubu'. Digid duuni nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit mitua', pigebangan nilan si Isus.

Pisakup ni Isusi Paat Tawan Meneliseda'

(Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Laak si Juan kiin, masi' pinirisu. Sa' mipirisu na si Juan, kini si Isus, mipuli' ditu Galilea, migukit dayun di Gempia Petenday genat tu Megbebaya'. ¹⁵ Miktalu' si Isus, "Naa mitektak na tu'u su sesa'. Ki Kaglekaunutan nu Megbebaya', pikpuunan na! Mendadi peksikesuun amu, petuud niu ki Gempia Petenday!"

¹⁶ Naa duuni gendaw mikpanaw si Isus dia geksid Linaw Galilea. Sinegayen mpanaw, duunig dua' tawan meneliseda' mipegita'en, si Simon muka' su pateden si Andres, pekpenadap ilan diag linaw. ¹⁷ Mendadi sinabi ilan ni Isus, laungen, "Pegdunut amu dinaan. Kana' na seda'i peglaaman niu, pu' getaw na, adun sumakup ilan dinaan." ¹⁸ Lemen laak midengeg nug dua' tawan kini su tinalu' ni Isus, bileng nilan dayun su sadap nilan, migdunut ilan tu'u dini Isus, suminakup nailan diniin.

¹⁹ Naa bena' minundas kemaika' si Isus, duun pelumi mipegita'en dua' tawan mekpated dadema, si Santiago muka' si Juan, gama' nilan si Sebedeo. Dia ilan dua' sekayan nilan, pengendamen nilan su pukut nilan. ²⁰ Kali' ilan maita' ni Isus, inggaten ilan sumakup diniin. Luminusad ilan dayun, binilin nilan dayun dia sekayan su gama' nilan kia si Sebedeo, dumanen laak su nga tinindananen. Dayun ilan megdunut dini Isus, suminakup nailan dema diniin.

*Piuli'an ni Isusi Getaw Piglegetan Menulay
(Lucas 4:31-37)*

²¹ Naa minundas si nga Isus ditug lunsud Capernaum. Bena' su Gendaw Pelali, miditu si Isus simbaan nu nga getaw Judea, dayun mikpetu'un dia. ²² Sa' mikpetu'un si Isus, misebu'an su getaw, pu' su titulu'anen, duuni pegbaya'en. Sa' iini mektitulu' dinilan su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', naa mama' nda'i pegbaya' nilan.

²³ Mendadi, saanan ni Isus mekpetu'un, tekaw duuni getaw sumiled dia simbaan, piglegetan menulay. Miktegas dayun, laungen, ²⁴ "Ii, ya'a Isus kiin, getaw Nazaret, ta' maig labet mu dinami? Midiniin ka ba mekpatay dinami? Mailalau ya'a, ya'a ma su Pimili' nu Megbebaya'!"

²⁵ Pimaag ni Isus su menulay, laungen, “Naa ndi'a pesasak! Pegawa'a di getaw kiin!”

²⁶ Naa ki menulay kini, pisedileni getaw kia, miktegas mainsan, dayun tu'u megawa' diniin. ²⁷ Mendadi su kelaun getaw dia, misebu'an ilan dun gupia. Laung nilan, “Alandun ini? Begu titulu'an masi' ini? Ki getaw kini, pia su menenulay, duuni pegbaya'en mesugu'en, mekpetuud ilan dayun diniin!”

²⁸ Kaas genat itu, misempun megleelep ditu tibuuk Galilea sug dengegan ni Isus.

Pineguli'an ni Isusi Melaun Getaw

(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

²⁹ Naa bena' gumiwa' si nga Isus dia simbaan nu getaw Judea, minangay ilan ditug balay ni Simon muka' ni Andres, duma nilan si Santiago muka' si Juan. ³⁰ Mendadi mitaang dun dema, pegladu ki penugangan ni Simon libun, mipanas. Mendadi, dekag mitulan si Isus, inukit dayun diniin su pegladu kia. ³¹ Mikpesempel dayun si Isus di pegladu kini, dayunen peguiday di kemet, biwatan. Migwanan dayuni panasen. Migbuat sug libun muka' mikpelutu', migilak dayun dini nga Isus.

³² Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, pinguit nu nga getaw ditu ni Isus su nga kelaun pegladu dakus su nga piglegetan menenulay. ³³ Muka' su kelaunan getaw dig lunsud kia, mikpungun ilan diag liu nug balay kia tinuunan ni Isus. ³⁴ Dayun pineguli'an ni Isusi melaun getaw, migininisan naig leduunen. Muka' melaun padun piglegetan menenulay, pingutidan ni Isus dinilan su menenulay. Laak nda'en begay mektalu'talu' su menenulay, pu' adun ndi' nilan pesuun ki gasal ni Isus.

Su Kegwali ni Isus tu Prubinsya Galilea

(Lucas 4:42-44)

³⁵ Naa bena' miksala gendaw, dali' endaw pa tanan, milapus megbuat si Isus, migawa' diag balay. Miditug limawa', adun menenabi dia. ³⁶ Laak dagid si nga Simon, mipanaw dailan dema, penengaun nilan si Isus. ³⁷ Naa bena' mibaangan nilan, laung nilan, “Sir, penengaun ka ma nu ngag launan getaw.”

³⁸ Kali' sembag si Isus, “Mundas ita pelum ditu ngag lain lunsud dig lumibut benwa kini, pu' adun megwali pau pagid ditu, pu' iini luminusadu dun dinig lumbang.”

³⁹ Naa sa' ma'antu, lineep dayun ni Isus su tibuuk prubinsya Galilea, migwali dia nga simbaan nu getaw Judea, muka' pingutidanen di getawi menenulay.

*Piuli'an ni Isusi Getaw Migladu Mekesalebu' Nuka
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)*

⁴⁰ Mendadi duuni getaw pegladu mekesalebu' nuka mikpesempel dini Isus, minginlulud dayun di gedapanen, kali' penengi diniin, laungen, “Sir, sa' mauya'an mu da, misuunan ku megaga mau pauli'ay.”

⁴¹ Milelaat dayun si Isus di pegladu kia. Tinggaleni kemeten, dipenaneni getaw kia, kali' pektalu', “Naa, mauya'an ku lai. Mauli'an ka dadema tu'u!”

⁴² Sedu'undu'un dayun miawa'i mekesalebu' nukanen, miseksud dun tu'u sug daan lawasen. ⁴³ Mendadi, pipanaw dayun ni Isus su kamun pegladu, ⁴⁴ laak inunguben pa gupia, laungen, “Petuud mu gupiai talu'u kini dini'a. Pia sala tawan, nda'iduni ukitan mu di mipenggulaula kini. Segaga angaya ditug belian, pekpebantaya diniin, dayun ilak mu sug betang pinalinta ni Moises dengantu pu' adun metakesi'an ka nu getaw, miawa' na su kelemu'ay mu.”

⁴⁵ Naa sa' ma'antu, mipanaw dayun su getaw, laak palu pa miunguben, nda'. Minamal megukit ditu mipenggulaula diniin, sinigwagen sungkin su gukitan dun. Kaas genat itu si Isus, ndi' na mesu'at mekpaita' ditu ngag lunsud, ditu na laak pegbebenwa limawa'. Laak dagid pia ma'antu, pinemalan da gusay peglaaway nu nga getaw dig lumibut benwa kia.

2

Pidasun ni Isus su Sala' nu Pilung sampay Piuli'anen (Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

¹ Naa duuni santa' gebii, mipuli' si Isus ditu Capernaum. Naa bena' misuunan nu nga getaw diag lunsud pu' dia na balay si Isus, ² melaun dayun getaw mikpungun dia, nda' megela' diag dialem balay su nga getaw. Mikeet dadema sug lenu'an. Pigukit dayun ni Isus dinilan su Gempia Petenday. ³ Mendadi saanan ni Isus megukit, duuni nga getaw minateng, pegbuligan nilan di sinampuyuan ki pilung, paat tawani pegbulig dun. ⁴ Naa saba' nu melaun getaw, ndi' mesu'ati kekpesempel nilan dini Isus. Laak kali' ilan pegleketau, minaik ilan ditu gatep, giwangan nilan dayun su gatep dia tanda' ni Isus. Sa' miguangan na nilan, tintun nilan dayun su pilung, dia da gusay sinampuyuan nilan dun. ⁵ Mendadi si Isus, bena' minita'en ki kesalig nilan diniin, miktalu' di pilung kia, “Naung, pidasun na su sala' mu.”

⁶ Naa, duun pelumi nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', pegingkud ilan dia. Mendadi ki nga mekpetu'un kini, bena' midengeg nilan ki tinalu' kia ni Isus, kali' ilan talu' dig dialem delendeman nilan, ⁷ “Paa, ki getaw kini, mauma dema mekaku' mektalu' di ma'nini?”

Piksudi'anen pelum su Megbebaya! Ta' mai mekepedasun di sala', subay su laak Megbebaya?'"*

⁸ Misuunan dayun ni Isusig dialem nug delendeman nilan kia. Kali' dayun pektalu' dinilan, "Mauma dema ma'niini telu'en niu dig dialem delendeman niu? ⁹ Pu' sa' su kilawan laak, melemu pebelusen sa' telu'enen tu mipilung, 'Pidasun na su sala' mu.' Melemu dadema pebelusen sa' telu'enen, 'Pegbuata, sikwat mui sinampuyuan dini'a kiin, panawa dayun.' ¹⁰ Dagid naan kini, luminusad nau, miksibaluyu Bata' nu Kilawan. Sa' ma'antu, paita'u diniu pu' duuni pegbaya'u mekpedasun di sala' dinig dibabaw lumbang." Luminingay dayun si Isus tu pilung muka' miktalu' diniin, ¹¹ "Naa, talu'u tu'u dini'a, pegbuata, sikwat mui sinampuyuan dini'a kiin, muka' uli'a!"

¹² Suminambut tu'u megbuat su mipilung kia, sinikwaten su sinampuyuan diniin kia, dayun mipanaw dia gedapan nu kelaunan getaw. Naa sa' ma'nia, mipati' ilan gupia mesebu'ay dun dunut mipenalan nilan gela' su Megbebaya', laung nilan, "Kitu nai kaibenen, iin pa ta maita'i mipenggulaula ma'nini kini!"

Pisakup ni Isus si Levi

(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

¹³ Naa mipanaw na pelum si Isus, mipuli' ditu geksid Linaw Galilea. Bena' melaun gupia getaw mikpungun ditu niin, piktu'unanen ilan dayun. ¹⁴ Bena' mipanaw na puli' si Isus, duuni mipekita'en sala tawan mendawat buis peging kud diag bata' gupisinaanen, ngalanen si Levi, gama'en si Alfeo. Sinabi ni Isus si Levi, laungen, "Dunuta dinaan."

---

* 2:7 2:7 Piulugan nilan dun, minakabul daw si Isus, pu' pilepengen tu Megbebaya' sug lawasen.

Bena' midengeg ni Levi, migbuat dayun, migdunut tu' u dini Isus, suminakup na diniin.

¹⁵ Naa duuni gendaw, si Isus muka' su nga sakupen, minaan ilan diag balay ni Levi kia. Melaun mendawat buis muka' duma mekesesala' getaw dumingan dinilan maan. Pu' melaun getaw maa' danilan betad suminakup na dini Isus. ¹⁶ Naa mitaang dun, dia dademai nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', sakup ilan nu pikumpulan nu getaw Judea piningalan dun nga Pariseo. Mendadi ki nga mekpetu'un kini, bena' minita' nilan si Isus dumingan maan di nga mendawat buis muka' di ngag duma mekesesala' getaw, sinaakan nilan dayun su nga sakup ni Isus. Laung nilan, “Paa, mauma dema dumingan main maan di nga getaw, ma'niaig betad nilan?”

¹⁷ Kali' medengeg ni Isus su sinaak nilan, simbagen, “Naa su getaw nda'ig leduunen, ndi' kambat mekpebulung, subay su laak duunig leduunen. Naa, naan kini, ma'antu dadema, iini luminusadu dun dinig lumbang, adun pesikesuunen ku su laak mekesesala' getaw, kana' nu nga gandang mekesuun getaw.”

*Sinaakan si Isus mekatag di Kekpuasa
(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)*

¹⁸ Naa duuni gendaw, su nga sakup ni Juan kiin su memunag tubig muka' su nga Pariseo, mikpuasa ilan. Mendadi duuni nga getaw minangay tu ni Isus, kali' ilan saak diniin, “Sir, mauma dema ma'antu? Su nga sakup ni Juan muka' nu nga Pariseo, betad nilan, mekpuasa ma. Dagit su ngag dani'a sakup, ndi' mailan mekpuasa.”

¹⁹ Kali' sembag si Isus, “Wa'a daan, pu' penenggi'an dun sug bela'i. Su nga suminaup dig bela'i, kenduta'en ba nilan pekpuasa, saanan duma pa nilan su menginsawa?”

Sinegay duma pa nilan iin, ndi' mailan mekpuasa! ²⁰ Laak dagid, duuni gendaw mateng, ui'en na dinilan ki mengin-sawa, dekaq pailan tu'u mekpuasa.”†

²¹ Laung pagid ni Isus, “Mesama da sa' eklebani suub. Duun bai getaw, iini ekleben dig danul suuben kig begu gupia penepeten? Pu' sa' pinenggi' pema'antuunen, sa' mengelee' sug begu penepeten, mauguten dayun sug danul kia, bena' megdegadega dayun su keliwag nu gediten.‡

²² “Muka' pa pagid sug betad megbetang penguinmen di pemetangan binaal panit petubu'en, ma'antu dadema.§ Duun bai getaw megbetang begu penguinmen dig daan pemetangan? Pu' sa' pinenggi' ma'nia, sa' tumulin su penguinmen, ndi' ba megbetu su panit petubu'en? Dek-su'anen, megula' su penguinmen, muka' meglaat dadema su pemetanganen. Kaas sug begu penguinmen, subay begu dadema su pemetanganen.”

*Kaunutan nu Gendaw Pelali si Isus
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)*

²³ Naa duuni Gendaw Pelali, minayan si nga Isus di pegimulanan trigo. Naa selian nilan mayan dia, mikpuun su nga sakup ni Isus mengetes tu trigo. ²⁴ Mendadi ki nga Pariseo, bena' minita' nilan su kengetes nu nga sakup ni Isus tu trigo, laung nilan diniin, “Paa, bentayay mu pa daan kig baalen ni nga sakup mu kiin! Ki Gendaw

---

† 2:20 2:20 Piuluganen dun, duuni gendaw mateng, mawa' si Isus di nga sakupen, dayun mekpuasa ilan, pu' melegenan ilan. ‡ 2:21 2:21 Kig begu penepeten muka' sug danul, pitanggi' dun ni Isus sug daniin titulu'an muka' sug daan betad nu nga getaw Judea. Sug begu titulu'an ni Isus, ndi' mayun dun su ngag daan betad. Subay megbegu betad su getaw. § 2:22 2:22 Sug betad nu getaw Judea, tibuuk panit kanding atawaka karnirui pemetangan nilan tu penguinmen nilan. Sa' medanul, meletu'.

Pelali, binandu dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya' duunig baalen ta di gendaw kini!”

²⁵ Kali' sembag si Isus dinilan, “Baa, pia da. Pu' si David kanugdiin, nda' ba niu mbasa su pinggulaulanen dadema sa' mitegelan ilan megutem, ilan nu ngag dumanen? ²⁶ Pu' sumiled si David ditug Balay Penedapan tu Megbebaya', inaanen su pan ginilak tu Megbebaya', inilasanen dun padun su ngag dumanen. Su pinggulaulanen dun, timpu pa ni Abiatar, su Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea. Asa binandu ditu Misulat Palinta nu Megbebaya' duuni maan di pan kia, subay su laak ngag belian.”*

²⁷ Diksu' ni Isus su sinumpaten di nga Pariseo, “Ki Gendaw Pelali, kana' iini biwat dun nu Megbebaya' su kilawan, pu' adun pegbesaanen su Gendaw Pelali. Iin pasi'i pinain dun nu Megbebaya' su Gendaw Pelali, adun mbaal pepia tu nga kilawan. ²⁸ Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, naani Kaunutan megbaya' dig baalen nu kilawan, pia su metaang di Gendaw Pelali.”

3

Piuli'an ni Isusi Getaw Mingupesi Sedibaluy Kemetem (Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

¹ Naa duuni gendaw, minangay na pelum si Isus di simbaan nu getaw Judea. Naa mitaang duuni getaw dia, mingupesi sedibaluy kemetem. ² Naa ki ngag duma getaw dia, mauya'an nilan, duun siai gempia dangat nilan dini Isus. Sa' ma'antu, piktuliktulikan nilan gupia si Isus, sa' meneguli' di getaw kia metaang di Gendaw Pelali, sa' ndi'. ³ Mendadi, kali' pektalu' si Isus di getaw kia mingupesi kemetem, “Naa, pediniin ka. Pegindega dini gedapan nug

---

* ^{2:26} ^{2:26} Piulugan dun ni Isus, di pegita'en nu Megbebaya', nda' mekesala' si David sa' inaanen su pan kia.

launan.” Minangay dayun dia niin. ⁴ Laung dayun ni Isus dia nga getaw menengaw dangat nilan diniin, “Ta' alandun mai biwang dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', baalen ta metaang di Gendaw Pelali? Pepianan ta bai samataw ta di Gendaw Pelali, atawaka pelaatan ta? Guunen ta su ginaanen, atawaka petain ta ba?”

Laak nda'iduni mesembag nilan dun. ⁵ Pingenlengan ilan dayun ni Isus, milaati ginaanen dinilan. Laak pia ma'antu, milelaat dadema dinilan si Isus, saba' nu ketegas gulu nilan. Laungen dayun di getaw kia mingupesi kementen, “Naa, tenggal mui kemet mu.” Tinggalen dayun, muka' miuli'an. ⁶ Naa ki nga Pariseo kini, bena' minita' nilan, minggua' ilan dayun dia simbaan. Linaawan nilan dayuni nga sakup ni Herodes, migyagayaga ilan dayun, pu' genat itu, minengaw ilan bian nilan mekpatay dini Isus.

Minamal Megdedengeg si Isus

⁷ Naa sa' ma'antu, migawa' si Isus dia, ilan nu nga saku-pen, minundas ilan ditu geksid Linaw Galilea. Melaun gupia getaw miglendug dini Isus. Kana' laak genat dia Galilea su getaw, pu' su ngag дума, genat ilan ditu Judea ⁸ muka' ditu Jerusalem. Sa' midengeg nu nga getaw su pinggulaula ni Isus, melaun pa pagidi getaw mitua' genat tug Edumea, muka' tug dipag Jordan, sampay tug benwa lumibut dig lunsud Tiro muka' Sidon. ⁹ Mendadi, sinugu' ni Isus su nga sakupen mangay sekayan, pu' gali'en adun gingkudananen sa' mbuus maisel nu melaun getaw. ¹⁰ Kagina melaun na getaw pineguli'anen, mik-agawagaw mekpesempel diniin su ngag launan pegladu, adun medelu' nilan si Isus. ¹¹ Muka' pa pagid, adini getaw piglegetan menulay, kali' nilan mpekita' si Isus, miglaub ilan di gedapanen, dunut migbeksay ilan, laung nilan, “Ya'a tu'uig Bata' nu Megbebaya!”

¹² Laak pimeek gupia ni Isus su menenulay, adun ndi' nilan pesuun ki gasalen.

Tindu' ni Isus su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen

(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

¹³ Naa, duuni gendaw tumiwad si Isus dig bentud. Adin su pimili'en dumunut diniin, sinabinen. Minan-gay ilan dayun ditu niin. ¹⁴ Mendadi, tindu' ni Isus ki sepulu' bu' dua' tawan peneliganen. Kali' pektalu' si Isus, “Yamui pimili'u dumunut dinaan. Muka' sugu'en ku amu mpanaw, adun megukit amu tu Gempia Petenday. ¹⁵ Muka' pagid begayan ku amu pegbaya' mengutid di menenulay.”

¹⁶ Naa, kinii sepulu' bu' dua' tawan tindu' ni Isus peneliganen. Sug beknanen, si Simon (piningalan dun ni Isus si Pedro), ¹⁷ dayun si Santiago muka' su pateden si Juan, gama' nilan dua' si Sebedeo, (piningalan dun ni Isus si Boanerges, guluganen “Nga Getaw Maa' Dedalak”), ¹⁸ dayun si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago gama'en si Alfeo, si Tadeo, dayun si Simon, sakup nu nga mengatu di gubirnu. ¹⁹ Mendadi su kesepulu' bu' dua'en, iin si Judas Iscariote, su tumipu pa dini Isus.

Ilegan si Isus Pingepu'an nu Palin

(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

²⁰ Mendadi, minuli' si Isus. Bena' minuli', pikpungunan na pelum nga melaun getaw. Kaas si Isus muka' su nga sakupen, nda' naig lakay nilan, pia laak ka'aan nilan. ²¹ Mendadi su gina' ni Isus dakus su nga pateden, bena' midengeg nilan pu' mitegelan iin saba' nu kelaun getaw, linaawan nilan dayun, ulipiten nilan sia, pu' laung nu nga getaw, miktalintalin dawi ginaa ni Isus.

²² Naa ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', genat ilan ditu Jerusalem, pektelu'en nilan dadema mekatag dini Isus, "Aa, ki getaw kiin, pingepu'an ni Beelsebul!*" Kaas iini megaganen dun utidayi menenulay, pu' bigayan ginuung nu kaunutan nilan."

²³ Mendadi, sinabi ni Isus su nga getaw miktalu' ma'nia. Migwali dayun dinilan si Isus pebian di penenggi'an, laungen, "Naa sa' sia metuud ia, naa si Satanas, kenduta'enen ma dun pegutidig daniin lawas? ²⁴ Pu' pinenggi' duuni nasud meksimawi' muka' megunay megbunu', ndi' maiben metulag. ²⁵ Samanen ki salapenan, sa' meksimawi' muka' meksual, metulag dadema. ²⁶ Ma'antu dadema si Satanas. Sa' pinenggi' meksimawi' su peglegedi'enen, dayun megunay megbunu', ndi' ba metulag, deksu'enen, mbeleng?

²⁷ "Mendadi," laung ni Isus, "ki getaw suled tug balay letaban getaw pu' adun elapenen su pimetangen, ndi'en malap su pimetangen, subay unaanen pa beluday kig letaban.† Dayun sa' megaganen beluday kig letaban kia, naa megaganen na tu'u elapay ki pimetangen kia.

²⁸ "Taman talu'u diniu, su nga kelaun sala' nu kilawan, pedesunen da, sampay su kelaun keksudi' nu getaw tu Megbebaya'. ²⁹ Dagid adin su getaw peksudi'enen sug Balakat nu Megbebaya', kiin, ndi' na pedesunen, pu' mikesala' dun sampay saumul." ³⁰ (Kaas tinalu' ni Isusi ma'nia, pu' laung nug duma getaw, "Pingepu'an main menulay.")

*Su Tantu Gina' ni Isus muka' Pateden
(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)*

---

* 3:22 3:22 Kig Beelsebul kini, iini sala ngalan nu Palin. Sala pa paingalan dun, si Satanas. † 3:27 3:27 Ki Palin, pitanggi' ni Isus dig letaban getaw daagen, adun pesabuten di nga getaw pu' ki pegbaya' ni Isus, metaas pa tug danu Palin.

³¹ Naa su gina' ni Isus muka' su nga pateden, minateng nailan diag balay tinuunan ni Isus. Pegindeg ilan diag liu, pisabi nilan dayun si Isus. ³² Melaun getaw pegingkud dia, piglidungan nilan si Isus. Mendadi, pisuunan nilan dayun si Isus, laung nilan, “Sir, kia na liu su gina' mu muka' su nga pated mu, peksebiin ka nilan.”

³³ Sumimbag si Isus, “Naa, wa'a. Laak taway dun mai gina'u? Muka' taway dun mai patedu?” ³⁴ Pingenlenganen su nga getaw pegingkud migalidung diniin, kali' pektalu' dinilan, “Kini paduni gina'u muka' nga patedu! ³⁵ Adini getaw megdunut tu mauya'an nu Megbebaya', iin pa pagidi patedu, libun sa' laki, sampay gina'u.”

4

Su Sambingay mekatag di Kegimula (Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

¹ Naa mikpuun na pelum si Isus mekpetu'un tu nga getaw ditu geksid Linaw Galilea. Laak saba' melaun gupia getaw mikpungun ditu niin, subay duminangan si Isus di sekayan diag linaw. Bena' mikaingkud na dia sekayan, piktu'unanen dayun su nga getaw pemegindeg dia geksid linaw. ² Melaun tinitulu' ni Isus dinilan pibian di sambingay. Kali' pektalu' si Isus,

³ “Pekineeg amu gupia! Duuni getaw minangay tug binaalanan adun megimula. ⁴ Laak bena' saananen meksigwag, duunig beni' mitena' ditug dalan, kaas pingektuk nu nga manukmanuk. ⁵ Naa duun dademai mitena' ditug betuan, menipisig lupa' dun. Mintubu' ganam sug beni', laak dagid kagina menipisig lupa' dun, ⁶ bena' mipedesan, milawes. Muka' kagina gembabawi gangeten, minatay da pelum. ⁷ Naa duun pa pagidig beni' mitena' dig dugian. Kali' pentubu' su ngag dugi muka' tuminulin, milebeng dun su pimula. Kaas nda'idunig bunganen.

⁸ Laak tumu' kig дума beni', mitena' tu'u di pialupa', kaas mekelengasi tubu'en muka' tuminulin dayun, dakus mikegbunga gupia. Bena' sumingku', duuni piktelu pulu', duuni pigenem pulu', duun pagidi pingmegatus.”

⁹ Diksu' dayun ni Isus su talu'en, “Adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'!”

Su Pantag nu nga Sambingay ni Isus

(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

¹⁰ Naa bena' ilanilan na laak, mikpesempel dini Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen, dakus su ngag дума mektu'un tatapen petendugay. Mendadi, migubug su nga sakupen dini Isus pegulugenen dinilan ki nga sinambingayen. ¹¹ Kali' sembag si Isus dinilan, “Aa naa yamu, buasan na diniu su gandang pigbuni mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Laak dagid su ngag lain getaw, pebianen laak di sambingay su kegukit dun dinilan, ¹² adun menuud su misulat ditu Talu' nu Megbebaya', laungen, ‘Menamal dailan mengenleng, laak ndi' ilan mekengita'. Menamal dailan mekineeg, laak ndi' ilan mekesabut. Pu' tekaw buus, laung nu Megbebaya', lumingay ilan puli' sia dinaan, adun pedesunen ku su sala' nilan.’ ”

Pigulug ni Isus su Sambingayen mekatag di Kegimula

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

¹³ Kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, “Masi' ki sambingay kiin, nda' ba niu mesabut? Sa' ma'nia, ta' ma demai kesabut niu dun su ngag дума sambingay? ¹⁴ Mendadi, kig beni' kiin, iin su Gempia Petenday genat tu Megbebaya'. ¹⁵ Naa sug beni' mitena' diag dalan,

damikian dun su nga getaw, lemen laak nilan medengeg su Gempia Petenday kia, mateng dayun si Satanas, ua'enen pelum tug delendeman nilan su Gempia Petenday. ¹⁶ Naa su pelum beni' mitena' diag betuan, iin su nga getaw lemen laak medengeg nilan su Gempia Petenday, telima'en nilan dayun muka' penleliagen ilan dun. ¹⁷ Laak nda' pengganget dig delendeman nilan, kaas kana' maiben su kekpetuud nilan. Sa' matengi kelegenay nilan, sa'itada sa' peglegetan ilan saba' nu kekpetuud nilan di Gempia Petenday, teliudan nilan dayun su kekpetuud nilan. ¹⁸ Naa sug beni' mitena' dema dig dugian, iin su getaw tumu' mikedengeg tu Gempia Petenday, ¹⁹ laak dagid megela'i ginaa nilan tu kelibuleng nilan tu kegleketubu' nilan nemun muka' su gayak nilan tu ga'us, sampay tu gininisan delendeman kinilawan, kaas maulakanen su Gempia Petenday. Bena' kig beni' kia, ndi' na megbunga. ²⁰ Mendadi kig beni' mitena' dia pialupa', iin tumu' su nga getaw mekedengeg tu Gempia Petenday dayun mektelema' ilan dun, kaas megbunga ilan. Sug дума, megbunga piktelu pulu'. Sug дума, pigenem pulu'. Sug дума, pingmegatus.”

*Mbuasan su Titulu'an ni Isus sa' Maiben
(Lucas 8:16-18)*

²¹ Kali' pagid pektalu' si Isus, “Mendadi ki sulu', duun bai getaw meguit dun dig dialem balay, dayunen uklubay bandi, atawaka betangenem tu silung belilidan? Ndi'en ba betangenem tug dempa'ani sulu'? ²² Kaas adin su giglud nandaw, iini iglud dun deli', pu' adun buasan da sa' maiben. Adin su pigbuni nandaw, iini pigbuni dun deli', pu' adun pesuunen da sa' maiben. ²³ Mendadi, adin sug duuni telanganem, mekineeg dema tu'u!

²⁴ “Naa ki kelaunanem kini medengeg niu dini naan, talentenay niu gupia! Pu' adin su tepengan niu dig begay

niu, iin dademai tepengan nu medawat niu genat tu Megbebaya', muka' dugangan pa padun.* ²⁵ Pu' adin su getaw duunig daniin, begayan pa padun. Adin pasi' su getaw nda'idunig daniin, laak ui'en diniin su maika' sia daniin.”

Su Samingay mekatag di Kentubu' nug Beni'

²⁶ Kali' gusay pektalu' si Isus, “Ki ketulin nu Keglekaunutan nu Megbebaya', petanggi'u dig beni' misigwag dig binaalan. ²⁷ Su getaw mimula dun, gebii gendaw mektulug metanud, laak petuyangenen pa sug beni'. Dagid tekaw memunsengit muka' tumulin sug beni', ndi' mesuunan nu getaw sug bian nu ketubu'en. ²⁸ Pu' sug lupa'i metau mekpetubu' tu pimula dakus mekpebunga dun. Kaas bekna, mentai'. Ndi' maiben, memensut. Dayun ndi' maiben, meteken pelum, nda'idun pa gusayi gabang dun nu getaw kia mimula dun. ²⁹ Dagid lemen laak mainug, malap garab su getaw, pu' gempia na tu'u geniin.”

Su Samingay mekatag dig Lisu Mustasa

(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

³⁰ Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi ki Keglekaunutan nu Megbebaya', alanduni tenggi'an ta dun? Ta' mai samingay ta dun? ³¹ Kini pesemaan ta dun, ki salabuuk lisu sangay nu mustasa su ngalanan. Naa ki mustasa kiin, iini tampusan maika' lisu dig dibabaw lumbang. Laak genat pemulanay, ³² sa' mentubu' muka' tumulin, melebawanen su kelaun gininisan pimula, ma'niin na bagel gayu. Mekpanga meketaas, kaas su nga manukmanuk,

---

* 4:24 4:24 Piulugan dun ni Isus, adini gikteb nu kengganget nilan dun dig delendeman nilan, iin dademai gikteb nu pesuun dun dinilan nu Megbebaya', muka' duganganen pa gusay su sinuunan nilan.

megbaal ilan salag nilan dia piktebenan nu nga panganen, saba' kebagelen.”

³³ Mendadi, minimal si Isus megukit di Gempia Petenday tu nga getaw pibian di nga sambingay, su gikteb laak nu mesabut nilan. ³⁴ Nda'iduni inukit ni Isus dinilan sa' kana' lumbus sambingay. Laak dagid bena' ilanilan da laak nu nga sakupen, gila'en da pengulugay dinilan su nga sambingayen.

*Pimaag ni Isusi Salindapak
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)*

³⁵ Naa bena' lelabung na, kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, “Naa, dumipag ita dinig linaw.” ³⁶ Naa sa' ma'antu, bilengan nilan dayun su nga melaun getaw, duminangan su nga sakupen tu sekayan gandang pegingkudan ni Isus. Iwit dayun nu nga sakupen dumipag si Isus. Muka' duun dademai ngag дума sekayan dumini-pag. ³⁷ Mendadi, bena' ditu nailan titenga' laud nug linaw, tekaw miksalandapak, misipukan dayun tubig ki sekayan nilan kia, pekepenu' na tubig. ³⁸ Dagid si Isus, pektulug, migulunan, dia gulinan nu sekayan nilan. Tinanud dayun nu nga sakupen, laung nilan, “Ii, Sir, masi' petuyangen mu na, pia megbaya'baya' ita dun ini?”

³⁹ Migbuat si Isus, pimaagen dayun su genus, laungen, “Sikpa'a.” Tilu'anen pa pagid sug linaw, “Peksilengen ka.” Misikpa' ki salindapak, miksilengen gupia tu'u sug linaw. ⁴⁰ Kali' pektalu' si Isus dia nga sakupen, “Mauma mendek mamu? Masi' nda'idun pa gusay kesalig niu dinaan?”

⁴¹ Naa sa' ma'nia, mipati' ilan gupia mendek. Kali' ilan peksinaakay, “Ta' gasal dun saan ini, pia su genus muka' nabek, mekpetuud diniin?”

5

*Piuli'an ni Isusi Getaw Silunu'an Menulay**(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)*

¹ Naa midenggu' si nga Isus tug dipag nug Linaw Galilea, ditug benwa paingalan dun Gerasa. ² Bena' mikelusad si Isus tu sekayan, duuni getaw suminungkak diniin, genat tu kelebengan. Ki getaw kini, silunu'an menulay, ³ dia na pegbenwa nga sangyab kelebengan. Nda'iduni getaw mekegaga megbalud diniin, pia kadinai giket dun. ⁴ Pu' tatap na sia beluday tali muka' kadina, dagid getusenen laak su tali sampay su kadina. Muka' nda'iduni mekegapus diniin, pu' mesekeg gupia. ⁵ Gebii gendaw nai panawpanawen dia kelebengan sampay tu ngag binentudan, lamugen menamal megbeksay, muka' lamugen dadema menguglit batu dig lawasen.

⁶ Mendadi, bena' minita' nu silunu'an kia si Isus, laak melayu'layu' pa, gumibek sumungkak dini Isus, minginlud dayun di gedapanen. ⁷ Minekeg megbeksay, laungen, “Ii, ya'a Isus, Bata'a nu Tampusan Metaas Megbebaya', ta' maig labet mu dinaan? Kelelaat dema tu'u dini'a, pengadugu'a di gedapan nu Megbebaya', ndi' mau peglegetay!” ⁸ (Kaas mitalu' dun nu menulay, pu' tinalu' ni Isus diniin, “Ya'a menulaya, pegawa'a di getaw kiin!”)

⁹ Mendadi, sinaakan ni Isus ki menulay kia, “Ta' mai ngalan mu?”

Kali' sembag, “Si Linaksa', pu' melaun ami!” ¹⁰ Pinemalanen dayun pegubugay dini Isus, ndi'en dema tu'u pua'en dig benwa kia su menenulay.

¹¹ Naa duuni sala kauluan babuy dia mesempel, melaun gupia babuy, meglunang ilan dia gabig. ¹² Pinengi nu menenulay dini Isus, laung nilan, “Peditu mu ami ngag babuy kia, adun sulunu' ami dinilan.” ¹³ Mendadi, biwang

ni Isus. Dayun memegawa' dia getaw kia su menenulay, sumilunu' ilan pelum ditu ngag babuy. Bena' su sala kauluan babuy, mabu' duunig dua' ngibuig launen, minggebek dumiksun ditug delipasan pangay diag linaw, migela' ilan dayun melemes.

¹⁴ Mendadi su nga megingat tu ngag babuy, minggebek ilan ditug lunsud, pigukit nilan dayun dia ki mipenggulaula kia sampay ditug lumibut benwa. Bena' su getaw inukitan nilan dun, linaawan nilan su mipenggulaula kia.

¹⁵ Bena' midepet ilan ditu ni Isus, iini mitaangan nilan, su getaw silunu'an kamun nu melaun menulay, pegingkud laak iin, mikseluk na suuben, miseksud na tu'u su pianan ginaanen. Naa, mindek pati' su nga getaw. ¹⁶ Inukit dayun nu nga mikaita' dun su mipenggulaula nu getaw kia silunu'an menenulay, muka' su mipenggulaula nu ngag babuy.

¹⁷ Bena' midengeg nu nga getaw, inubug nilan dini Isus, megawa' diag benwa nilan.

¹⁸ Naa bena' duminangan na si Isus ditu sekayan nilan, migubug tundug diniin ki getaw kia, su silunu'an sia nu menenulay.

¹⁹ Dagid nda' peliag si Isus. Kali' pektalu', "Uli'a na tu ngag beta'an mu, pegukit mu ditu nilan su gikteb nu pinggulaula nu Kaunutan dini'a, sampay sug lelaaten dini'a."

²⁰ Naa sa' ma'antu, mipanaw dayun su getaw kia, dayunen peglelepay su Sepulu' Lunsudan, inukiten ditu su pinggulaula ni Isus diniin. Kaas su nga kelaun getaw mikedengeg dun, mipati' ilan mesebu'ay.

*Pitubu' Puli' ni Isusi Gembata' muka' Piuli' anenig Libun
(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)*

²¹ Naa duminipag puli' si nga Isus ditug linaw. Bena' midenggu' ilan ditug dipag, melaun na pelum getaw mikpungun dini Isus dia geksid linaw. ²² Mendadi, duuni minangay ditu ni Isus kaunutan di simbaan nu getaw Judea, ngalanan si Jairo. Bena' minita' ni Jairo si Isus, miglaub di gedapanen, ²³ laungen dayun diniin, “Sir, sug bata'u delaga, meliget megladu, pekagawinaa na. Kaas kelelaat dema tu'u dini'a, Sir, laaway mu, depenay mu, adun mauli'an, metubu' da kig bata'u kiin!”

²⁴ Migdunut dayun dini Jairo si Isus. Melaun gupia getaw tuminakin diniin, mi'isel nilan si Isus.

²⁵ Laak duuni sala tawan libun, sepulu' bu' dua' taun na, tebia' leduunen kig betad libun. ²⁶ Mitegelan na gupia di kebulung diniin, pu' melaun nai memulung migbulung diniin. Migela' nai selapi'en dun, laak palu pa mawa' sug leduunen, ndi', sinangkali' migiseg. ²⁷ Mendadi kig libun kini, bena' midengegen su gukiten mekatag dini Isus, minguliksuk dia tebenan nu nga melaun getaw, mikpesempel dia teliudan ni Isus. ²⁸ Pu' maa' laungen dig dialem delendemanen, “Pia medelu'u laaki suuben kiin, mauli'an nau dun.”

²⁹ Lemen laak midelu'eni suub ni Isus, misikpa' dayun sug dugu'en, muka' mibatiken, miuli'an na tu'u.

³⁰ Mendadi si Isus, mibetikanen pu' duuni ginuungen gumiwa'. Miktekaw lumingay tu nga getaw, sinaaken dinilan, “Ta' taway duni mikpuleg di suubu?”

³¹ Kali' sembag su nga sakupen, “Sir, pegita'en mu da melaun gupia getaw minisel dini'a, mauma saaken mu pa sa' ta' taway duni mikpuleg di suub mu?”

³² Laak dagid meglingaylingay gusay mengenleng si Isus di nga getaw di mektabu'en, penengaunen sa' taway duni minggulaula dun. ³³ Naa sug libun, bena' misuunanen su mipenggulaula diniin, mikpesempel dayun dini

Isus, mipati' mengedeg saba' gendeken. Minginlulud dayun di gedapanen, inuntulen dayun telu'ay diniin su mipenggulaulanen. ³⁴ Kali' pektalu' si Isus diniin, “Naa, Enaung, miuli'an ka na, saba' nu kesalig mu. Uli'a na, gempia nai ginaa mu, pu' miawa' naig leduun mu.”

³⁵ Naa selian ni Isus mektalu', duuni minateng nga sinugu' genat ditug balay ni Jairo, ki kaunutan di simbaan kiin. Bena' minateng ilan dia ni Jairo, kali' ilan pektalu', “Naa Sir, sug bata' mu kiin, nda' mu na mesaguti ginaanen. Kaas ndi' na kambat saliba'eni Mekpetu'un kiin.”

³⁶ Laak nda' ni Isus pengebetayi tinalu' nilan kia. Kali' pektalu' dini Jairo, “Naa, ndi'a na melibuleng, saliga laak.”

³⁷ Mendadi, nda' peliag si Isus sa' duun paig lain getaw megdunut diniin, subay si Pedro laak muka' sug dua' tawan mekpated, si Santiago bu' si Juan. ³⁸ Mendadi, bena' minateng ilan ditug balay ni Jairo, minita' ni Isus su melaun getaw misasaw, muka' midengegeni mesekeg gaduy muka' kenembit nilan. ³⁹ Sumiled dayun si Isus diag balay, kali' pektalu' di nga getaw, “Mauma dema misasaw amu? Ta'i pengeduyan niu? Gembata' kiin, kana' ma minatay. Pektulug da!”

⁴⁰ Piketuanan laak nu nga getaw si Isus.

Mendadi si Isus, pigua'en dia su nga melaun getaw. Sumiled dayun dia sugud belilidan nu gembata', pidunuten laak su gina' nu gembata' muka' su gama'en sampay su telu tawan sakupen kia. ⁴¹ Bena' mikeseled ilan, piguidan dayun ni Isus su gembata' di kemeten. “Talita kumi!” maa' laung ni Isus. Guluganen, “Enaung, talu'u dini'a, pegbuata!”

⁴² Suminambut megbuat su gembata', mikpanawpanaw dayun. (Naa sepulu' bu' dua' taun nai gidaden.) Naa sa' ma'antu, su kelaun duma ni Isus, mipati' ilan mesebu'ay.

⁴³ Dagid inungub ilan gupia ni Isus, pia laak daw sala

tawan, nda'iduni pesuunan nilan di mipenggulaula kia. Laung ni Isus, “Naa, paanen niui gembata' kiin.”

6

Pimilas si Isus tug Lunsud Nazaret

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

¹ Naa migawa' si Isus dig benwa kia, minuli' ditug daan lunsuden. Migdunut dadema diniin su nga saku-pen. ² Bena' su Gendaw Pelali na, mikpetu'un si Isus dia simbaan nu getaw Judea. Mendadi su melaun getaw dia simbaan, sa' midengeg nilan su pitu'un ni Isus, misebu'an ilan dun, kali' ilan peksinaakay, laung nilan, “Paa, ki getaw kini, adinen ma pigenati kelaunanen kini? Ta' sinuunan duni tinulung diniin? Pikendunen ma duni nga mekesalebu' pingulaulanen kiin? ³ Pu' kana' bain su panday laak kiin dig balay, gina'en si Maria, pateden si nga Santiago, si Jose, si Judas muka' si Simon? Kana' ba dini da pegbenwa su nga pateden libun?” Ma'antu, pimilas nilan si Isus.

⁴ Mendadi, miktalu' dinilan si Isus, “Ki pimuunan nu Megbebaya', pegbesaan pia adin pangay. Laak dagid diag daan benwanen, diag daniin beta'an, ndi' daan pegbesaan.”

⁵ Sa' ma'antu, nda'iduni mekesalebu' mipenggulaula ni Isus dia Nazaret, duun laaki nga santa' tawan getaw pegladu pindepenanen, pineguli'anen. ⁶ Misebu'an gupia si Isus pu' nda' pekpetuud diniin su nga getaw dia.

Mendadi, mipanaw si Isus, lineepen su ngag lunsud diag lumibut benwa, piktu'unanen su nga getaw.

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen

(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

⁷ Naa ki sepulu' bu' dua' tawan peneligan ni Isus, sinabinen ilan. Mendadi bena' misabinen ilan, sinugu' ilan dayun ni Isus mpanaw pigdedua' tawan. Bigayanen ilan pegbaya' mengutid di menenulay. ⁸ Miktitulu' dinilan si Isus, laungen, “Sa' mpanaw amu, nda'iduni sengkapan uiten niu, pia balun niu pan, gambag, atawaka selapi'. Laak mesu'at meguait amu sekud, ⁹ mesu'at amu menepatus, dagid salabuuk laaki suub niu.” ¹⁰ Laung pagid ni Isus dinilan, “Adin sug bekna balay mekpepenaik diniu, ditu laak amu tuun, sampay mekebundas amu dig lain lunsud. ¹¹ Adin sug lunsud ndi' menemba' diniu dakus ndi' mekineeg diniu, pegawa' amu dayun dia, muka' ekpug niu sug lepup lupa' di geksud niu, adun metakesi'anig lunsud kia!”

¹² Mendadi ma'nia, mipanaw tu'u su nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus. Miktitulu' ilan dayun, iini tinitulu' nilan tu nga getaw, subay meksikesuun ilan. ¹³ Melaun menulay inutidan nilan di nga getaw, muka' melaun dademai nga pegladu pineguli'an nilan, binunagan nilan lana su pegladu.

*Su Kapatay ni Juan su Memunag Tubig
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)*

¹⁴ Naa si Adi' Herodes, midengegen su pinggulaula ni Isus, kagina misigwag na dig benwa sug dengegan ni Isus. Sug duma getaw, pektelu'en nilan, “Kiin si Isus, iin si Juan su Memunag Tubig, masi' mitubu' puli'! Kaas ma duuni ginuungen menggulaula mekesalebu'.”

¹⁵ Dagid sug duma mektalu', laung nilan, “Kiin si Isus, iin si Elias dengantu.”

Muka' duun pa pagidi mektalu', laung nilan, “Si Isus kiin, iini sala tawan pelum pimuunan nu Megbebaya', maa' nu nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu.”

¹⁶ Laak dagid kini si Herodes, bena' midengegen su pinggulaula ni Isus, laungen, “Uy, kiin pasi' si Juan, su Memunag Tubig! Masi' si Juan, ki piputukan ku gulu kitu, mitubu' puli!” ¹⁷ Kaas ma'niai tinalu' ni Herodes, pu' begudiin su nda' pa patay si Juan, suminugu' si Herodes pu' daapen si Juan, pibaluden dakus pipirisunen. Pu' iini puunanen, begudiin duuni sala tawan libun ngalanen si Herodias, inagaw ni Herodes, asa sawa nu pated ni Herodes si Felipe. ¹⁸ Kaas si Juan, tatap miktalu' dini Herodes, “Binandu ma ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', ndi' mesu'at egaun mu su sawa nu pated mu, iini penginsuaan mu.”

¹⁹ Mendadi kagina ma'antu, kini si Herodias, duunig laatan ginaanen dini Juan. Papatayen sia, laak ndi' mesu'at, pu' su sawanen si Herodes, ²⁰ mendek dini Juan. Pu' misuunan ni Herodes mekesuun getaw si Juan, muka' pimili' nu Megbebaya'. Kaas pegingaten laak ni Herodes si Juan adun ndi' meka'idan. Pu' sa' kineegan ni Herodes su pegwali ni Juan, melibuleng dun gupia, laak pia ma'antu, pekineeganen da gusay, pu' leliagen dun.

²¹ Mendadi duuni gendaw, kini si Herodias, duun nai sikawen mekpatay dini Juan. Pu' si Herodes, miglumpuk mitaang di gendawanen, inggaten su nga kelaun begelal, su nga kaunutan nu sundalu, muka' su nga meselagetaw dia prubinsya Galilea. ²² Mendadi, bena' miglumpuk nailan, duunig bata' ni Herodias delaga, sumiled dia pu' suminayaw. Liliag dun dayun si Herodes, sampay su ngag bisitanen. Kali' pektalu' su gadi' diag delaga, “Naa Enu', mesu'at duuni penengiin mu dinaan. Pia ta' alanduni penengiin mu dinaan, begayu dini'a.” ²³ Suminapa pa pagid diag delaga kia, laungen, “Pesaden ku dini'a, pia ta' alanduni penengiin mu, pia seginenga' di peglegedi'an ku kini, begayu dini'a.”

²⁴ Lumiu dayun sug delaga, sinaaken ditu gina'en, "Ta' mai penengiin ku?"

"Ki gulu ni Juan, su Memunag Tubig," simbag nu gina'en.

²⁵ Lemen laak midengeg nug delaga, migdedali' dayun mpuli' tu gupid nu gadi', pinenginen diniin, "Naa, iini mauya'an ku begay mu dinaan, ki gulu ni Juan, su Memunag Tubig, betangen nandaw dig dekulan!"

²⁶ Naa apelai, milegenan pati'i gadi' kini. Dagid ndi' mesu'at megbelibad, saba' nu kesapanen kia di gedapan nug launan bisitanen. ²⁷ Suminugu' dayun di sundalunen, uitenen ditu niin ki gulu ni Juan. Mendadi, mipanawi sundalu kia, pinutukanen tu'u gulu si Juan diag dialem pirusuan. ²⁸ Iwiten dia gadi' ki gulu ni Juan, bitang tu'u dig dekulan, tinulunen diag delaga, dayun pigwakilen dia gina'en. ²⁹ Naa bena' midengeg nu nga sakup ni Juan ki mipenggulaula kia, inangay nilan sug bangkay ni Juan, dayun nilan lebengay.

Pinaan ni Isus sug Lima Ngibu Tawan

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

³⁰ Naa ki nga peneligan ni Isus, su nga sinugu'en mangay megukit, mipuli' nailan ditu ni Isus. Bena' minateng ilan, inukit nilan dayun diniin su kelaunan pinggulaula nilan sampay su nga pitu'un nilan. ³¹ Laak melaun gupia getaw mikpungun dia ni Isus, miglimbuslimbus ilan media, kaas nda' naig lakay ni nga Isus, pia laak ka'aan nilan. Sa' ma'nia, kali' pektalu' si Isus tu nga peneliganen, "Naa, megawa' ita deli' dini, ditu ita meliawliaw, ita na laak, adun mekungulali amu ndi' maiben." ³² Naa sa' ma'nia, sumikat ilan tu'u, suminakay ilan tu sekayan nilan, ilanilan da laak, adun mekpain ilan sia di meliawliaw benwa.

³³ Laak dagid melaun gupia getaw mikaita' di kesekat nilan, minilala nilan si nga Isus. Sa' ma'antu, minggebek ilan sumungkak dini nga Isus, genat ilan di ngag lumibut lunsud. Ditu ilan minian lupa'an, kaas miuna pailan dateng ditu tanda' kedenggu'an ni nga Isus. ³⁴ Naa sa' ma'nia, bena' mikelusad si Isus tu sekayan, minita'en ki melaun gupia getaw. Milelaat dinilan si Isus, pu' dialem ginaanen, maa' ilan karniru nda'iduni megingat dun. Dayun pikpuunanen ilan petu'unay, melauni pitu'unen dinilan.

³⁵ Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, mikpesempel dini Isus su nga sakupen, kali' ilan pektalu' diniin, “Sir, sungu na mesindepi gendaw, muka' kig benwa kini, meliaw pa pelum. ³⁶ Kaas melengas sugu'en mu, Sir, su nga getaw, mangay ilan tu ngag lunsud muka' tu mektabu' benwa, pu' adun mekesaluy ilan lebungan nilan.”

³⁷ Sumimbag si Isus, “Yamu mai pekpaan dinilan.”

“Apelai, Sir!” simbag nu nga sakupen. “Mabu' ndi dadema mesu'at sugu'en mu ami mangay sumaluy pan, bali dua' gatus denario siai selapi', adun pa'aan dinilan?”

³⁸ Sinaak ni Isus, “Naa, sanu buuki pan niu kiin? Ipusay niu pa deli' diin.”

Kali' nilan maipusay, “Duun laakig lima buuk pan nami, dayun duunig dua' buuk seda'.”

³⁹ Mendadi, pimaingkuden su nga getaw diag lamalama, pikpinigpinigen ilan. ⁴⁰ Mikpanunpanun tu'u megingkud su nga getaw, duuni pingmegatus sala penunan dun, muka' duun dademai piglima pulu' tawan.

⁴¹ Mendadi, inimud ni Isus kig lima buuk pan kia muka' sug dua' buuk seda', dayun megangag tug langit muka' mekpaladpalad tu Megbebaya'. Pikpetapetanen dayun su pan, piktukiden pegilasay tu nga sakupen, adun pengilaken nilan tu nga getaw. Sampay sug dua' buuk

seda', pikilassen dadema ditu kelaun getaw. ⁴² Minaan dayun su kelaun getaw, muka' migela' ilan mbesug. ⁴³ Bena' mibesug nailan, kali' pengikpesay nu nga sakup ni Isus su sawad nilan, sepulu' bu' dua' dig belanan mipenu' pa nu sama' tu pan muka' seda'. ⁴⁴ Su getaw minaan ditu nga pan, lima ngibu tawan su laak lumbus laki.

Mipanaw si Isus dig Dibabaw Tubig

(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

⁴⁵ Naa bena' mitubus maan su nga kelaun getaw, pisakay ni Isus tu sekayan su nga sakupen, piunanen ilan dumipag pangay ditug Betsaida, tu sedipag linaw. Daniin, pauli'enen pa su nga melaun getaw. ⁴⁶ Naa bena' migudas na dema ditu nga getaw, tumiwad dayun si Isus dig bentud, adun menenabi dia. ⁴⁷ Sa' ma'antu, bena' miglegebii na, ditu na titenga' laud nug linaw su sekayan nu nga sakupen. Si Isus pelum, salanen da dia taasan. ⁴⁸ Kali'en pengundiagay su nga sakupen, ditu nailan titenga' laud nug linaw, mitegelan ilan gupia memelula, pu' misensung nilan su genus. Mendadi, bena' sungu na dali' endaw, minangay si Isus ditu nilan, pekpanaw diag dibabaw tubig.

Naa mian laak sia si Isus di mesempel nu nga sakupen. ⁴⁹ Dagid midayag nilan si Isus, masi' pekpanaw diag dibabaw tubig. Migbeksay ilan dayun, pu' laung nilan dun, multu. ⁵⁰ Sug launan nilan mikaita' diniin, mindek ilan pati'.

Laung ni Isus, “Naa, gempia dai ginaa niu. Naan daini. Ndi' amu mendek.” ⁵¹ Suminakay dayun si Isus dia sekayan nilan. Misikpa' dayuni genus. Mipati' gupia mesebu'ay dun su nga sakupen, ⁵² pu' pia minita' na nilan su mipenggulaula mekatag di pan kitu, nda' gusay

metekad nug delendeman nilan su gikteb nu ginuung ni Isus. Pu' metegasi gulu nilan.

*Pineguli'an ni Isus su nga Pegladu tu Genesaret
(Mateo 14:34-36)*

⁵³ Mendadi, minundas si nga Isus dumipag diag linaw. Duminggu' ilan tu Genesaret, iniketan nilan su sekayan nilan dia geksid. ⁵⁴ Bena' minlusad ilan genat ditu sekayan nilan, su nga getaw dia, minilala nilan dayun si Isus. ⁵⁵ Minggebek ilan dayun, lineep nilan sug benwa, kaas sa' midengeg nu getaw pu' minateng diag benwa kia si Isus, pinguit nilan dayun dia su nga pegladu, pibelilid di nga sampuyuan. ⁵⁶ Kaas pia adin pangay si Isus tu nga mikapulu' balay atawaka tu ngag lunsud, pia adin dia miktabu' benwa, su nga getaw, pinguit nilan su nga pegladu tu nga padi'an, ditu na dayun pemegbelilid. Inubug nilan dini Isus, pia laak daw sia medelu' nu nga megladu su kuyamay suuben. Muka' adin su taman getaw mikedelu' dun, migela' ilan dayun mauli'ay.

7

*Su Titulu'an nu Megbebaya' muka' su Kinilawan laak
(Mateo 15:1-9)*

¹ Naa duuni nga Pariseo muka' nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' mikpungun ditu ni Isus, genat ilan ditu Jerusalem. ² Naa ki nga Pariseo kini muka' su nga mekpetu'un di Palinta, minita' nilan pu' sug duma sakup ni Isus, sa' minaan ilan, milemu'an ilan, sa'itanda nda' nilan pegela' dunutay sug bian mengingenaw tini-tulu' nu nga Pariseo tu nga getaw.

³ (Pu' su nga Pariseo sampay su kelaun getaw Judea, ndi' ilan maan sa' ndi' nilan medunutan sug bian mengingenaw pingumbilin dinilan nu nga ginepu'ay nilan. ⁴ Muka'

sa' mateng ilan genat di padi'an, ndi' ilan maan, subay unaan pa nilan ki kengingenaw nilan kia. Muka' melaun pa betad pingumbilin dinilan dunutan nilan, pinenggi' duunig bian nilan mengugas nga tasa, tegayan, muka' nga kaldiru tumbaga.)

⁵ Mendadi, ki nga Pariseo kini muka' nga mekpetu'un di Misulat Palinta, sinaak nilan dini Isus, “Mauma ki nga sakup mu kiin, ndi' ma nilan dunutan sug betad pingumbilin dinita nu nga ginepu'ay ta? Milemu'an ilan, pu' miglaksap mailan maan, pia milemu'i kemet nilan.”

⁶ Dagid sumimbang si Isus dinilan, “Paa, yamu kiin, tautau mekesuun amu! Misugat amu gupia ditu sinulat pedaan ni Isaias dengantu ditu Talu' nu Megbebaya', laungen,

‘Ki nga getaw kini, laung nu Megbebaya', pegbesaanu nilan diin laak baba' nilan, dagid sug delendeman nilan, melayu' ma dinaan.

⁷ Su kektamuy nilan dinaan, nda'iduni pantagen, pu' su titulu'an nilan, kinilawan laak, asa paingalan nilan dun, pinalintau!’ ”

⁸ Maa' laung pa ni Isus, “Yamu kiin, bileng niu tu'u su palinta nu Megbebaya', iin sungkini dunutan niu kig betad pingumbilin nu kilawan.

⁹ “Metau daan amu gupia megbeleng tu Misulat Palinta nu Megbebaya', pu' adun petindegen niu sungkin sug daniu betad! ¹⁰ Pu' duuni palinta nu Megbebaya' sinulat ni Moises, laungen, ‘Pegbesaay mu su gina' mu muka' su gama' mu.’ Muka' duun pagidi palinta, ‘Adin su getaw menampalaksa tu gina'en atawaka tu gama'en, subay petain.’ ” ¹¹ Laung pa ni Isus, “Dagid iinig daniu titulu'an, sa' duun siai ginabang begay nu getaw tu gina'en atawaka gama'en, mesu'at daw telu'en nu getaw kia, ‘Corban ini.’ (Ki Corban, ma'ananen, begay sungkin tu Megbebaya'.)

¹² Dayun sa' kiai telu'en nu getaw, naa su ginabang begayen sia tu gina'en atawaka gama'en, ndi' niu pelum pebegay dinilan. ¹³ Naa sa' ma'niai titulu'an niu, bileng niu daan su Misulat Palinta nu Megbebaya', iin sungkini pitu'un niu tu nga getaw, sug daniu laak betad. Muka' melaun pai gininisan pinggulaula niu, ma'nia dademaig bianen.”

Su Gininisan Mekesala' tu Megbebaya'
(Mateo 15:10-20)

¹⁴ Naa sinabi puli' ni Isus su nga melaun getaw, mekpe-sempel ilan diniin. Bena' mikpesempel nailan, kali' pektalu' si Isus dinilan, “Pekineegay niu gupia ki telu'en ku kini, launan niu, adun mesabut niu gupia! ¹⁵ Nda'iduni mekeseled dig baba' nu getaw genat dig liu, mekesala' dun tu Megbebaya' su getaw. Iini mekesala' dun su getaw, ki gua' dig delendemanen. ¹⁶ [Adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u.]”

¹⁷ Mendadi, migawa' si Isus ditu tebenan getaw. Kali' seled tug balay, sinaakan dayun nu nga sakupen mekatag di samingayen kia. ¹⁸ Kali' sembag si Isus, “Apelai, pia pamu, nda' dadema niu mesabut? Nda' ba niu mesabut pu' pia ta' alanduni aanen nu getaw, ndi' mekesala' dun su getaw minaan dun? ¹⁹ Pu' adin su aanen nu getaw, ndi' da suled tug delendemanen, ditu da laak mbetang tianen, dayun gua' da pelum dig lawasen.” (Kaas sa' ma'antui tinalu' ni Isus, mipesuunen pu' su kelaun gempia aanen, nda'iduni binandu dun tu getaw.)

²⁰ “Mendadi,” laung pa ni Isus, “iini tantu mekesala' dun su getaw, ki gua' dig delendemanen. ²¹ Pu' kig delendeman nu getaw, iini pigenatan nu melaat delendeman, sug dusa, su kegdaaw, su kegbunu', ²² su kenlelingay, su

kesaku, su melaat gulaula, sug limbung, su mekepiid-piid, su kengimbegu, su tampalaksa, su kekpelabawlabaw, muka' sug dupangan. ²³ Sug launan melaat gulaula kini, genat daan dig delendeman nu getaw. Iin tu'ui mekesala' dun su getaw tu Megbebaya'."

Pigebangan ni Isusig Libun dig Lain Bansa Suminalig diniin (Mateo 15:21-28)

²⁴ Naa migawa' na dia si Isus, minangay pelum tug benwa mesempel tug lunsud Tiro. Bena' minateng ditu, tuminuun dia salabuuk balay. Pigbuni sia, dagid nda' dain mekegeglud. ²⁵ Mendadi duunig libun, silunu'an menulayig bata'en libun. Lemen laak midengeg nug libun su kedateng ni Isus, linaawanan dayun, miglaub di gedapanen. ²⁶ Laak kig libun kini, kana' getaw Judea, pu' getaw Fenicia, sakup Siria. Mendadi, minengi dayun sug libun dini Isus, utidanan sia ditug bata'en su menulay. ²⁷ Laak iini simbag ni Isus, "Unaan ta paanay su nga gembata'. Ndi' pia awi' tu gembata' su gaanen, adun tikpu'en dia nga gitu'."*

²⁸ Kali' sembaga sug libun, "Metuud la Sir, dagid pia su gitu' dia silung lemisaan, aanenen dadema su nga mikula' gaan nu nga gembata'!"

²⁹ Kali' dayun pektalu' si Isus diag libun, "Aa naa, kagina ma'niai tinalu' mu, mesu'at na muli'a. Iini medetengan mu sa' mateng ka, minawa' na tug bata' mu su menulay."

³⁰ Minuli' dayun su gina' nu gembata', midetenganen tu'u sug bata'en pegbelilid laak tug belilidanen, minawa' na diniin su menulay.

Piuli'an ni Isusi Getaw Bengel muka' Beed

---

* 7:27 7:27 Iini piulugan dun ni Isus, unaanen pa ebangay su getaw Judea, dekap pa sug lain bansa, maa' nug libun kia.

³¹ Naa mipanaw puli' si Isus genat ditug benwa sakup Tiro, minundas tu Sidon, dayun mipuli' ditug Linaw Galilea, mibiananen pa sug benwa paingalan dun Nga Sepulu' Lunsudan. ³² Mendadi, saanan ni Isus dia, duuni sala tawan bengel muka' beed pa pagid, iwit nu nga getaw dia niin. Inubug nilan dayun diniin, depenaneni getaw kia. ³³ Mendadi pisuay ni Isus ditu melaun getawig bengel muka' beed kia. Bena' dua'dua' dailan, dilu' dayun ni Isus ki telinga ni getaw kia, muka' liwayanenig dila'en. ³⁴ Migangag si Isus tug langit, dayun migbagel ginaa, dunut tinalu'en, "Efata," guluganen, mpuka' na.

³⁵ Lemen laak mitalu' ni Isus, mikedengeg dayun sug bengel. Muka' miawa' naig beeden, melegdeng na dema su kabiten. ³⁶ Dayun inungub sia ni Isus su nga getaw, adun nda'i ukitan nilan dun. Laak pia kenduta'enen dun pegungub, migdegadega ilan sungkin megukit dun. ³⁷ Liliag pati' su nga getaw, laung nilan, "Ki getaw kini, ki tiba'an penggulaulanen, melengas! Pu' pia sug bengel, megaganen mekedengeg. Sug beed, mesu'aten mekektalu!"

8

Pinaan ni Isus su Paat Ngibu Tawan

(Mateo 15:32-39)

¹ Naa bena' lain gendaw, mikpungun na pelum ditu ni Isus ki melaun gupia getaw. Mendadi, bena' migela' nai gaan nilan, sinabi ni Isus su nga sakupen. Bena' mikpesempel ilan diniin, kali' pektalu' si Isus, ² "Milelaatu di nga melaun getaw kini, pu' telu endaw na, nda' ilan pesuay dinaan, dayun migela' na demaig balun nilan. ³ Sa' dema pauli'en ku ilan nda' ilan meka'aan, belunusan ilan dig dalan, pu' duma kiin, melayu'i pigenatanen."

⁴ Dagid kali' sembag su nga sakup ni Isus, “Sir, kig benwa kini, limawa'. Sa' ma'antu, adin ta ma elapayi gaan, paan ta sia di nga melaun getaw kini?”

⁵ “Naa, sanu buuki pan niu diin?” sinaak ni Isus.

Kali' ilan sembag, “Pitu buuk.”

⁶ Mendadi, pimaingkud dayun ni Isus su nga getaw diag lupa'. Bena' mikaingkud nailan, inalap dayun ni Isus ki pitu buuk pan kia, dayun mekpaladpalad tu Megbebaya'. Bena' mitubus mekpaladpalad, pikpetapetanen su pan, piktukiden dayun pegilasay tu nga sakupen, adun pengilaken nilan tu nga getaw. Piktukidtukid nilan dayun pemegay ditu nga melaun getaw.

⁷ Duun pagidi giwit nilan santa' buuk mekaika' seda'. Mikpaladpalad dadema si Isus tu Megbebaya' mekatag dig bata' seda' kia. Mitubusen penenebiay, pikilasilas dadema su seda' ditu nga getaw. ⁸ Minaan dayun su nga melaun getaw, muka' mibesug ilan. Pingikpes dayun nu nga sakup ni Isus su sawad nu nga getaw maan, pitu dig bukag pai sama' nilan. ⁹ Naa su nga getaw mika'aan dun, duun saani paat ngibu tawan. Sa' ma'antu, bena' mitubus ilan maan, ¹⁰ piuli' ni Isus su nga melaun getaw, duminangan dayun tu sekayan, ilan nu nga sakupen, minangay ilan tug benwa Dalmanuta.

Minengi Mekesalebu' Tu'us su nga Pariseo

(Mateo 16:1-4)

¹¹ Naa duuni nga Pariseo minangay kumita' dini Isus, mikpuun ilan dayun meglantugi' diniin. Ki nga Pariseo kini, minengi ilan dini Isus mekesalebu' tu'us genat tu Megbebaya'. Pu' pengindanan nilan si Isus. ¹² Dagid bena' midengeg ni Isus, migbagel ginaa dayun, kali' pektalu', “Paa, yamu pa di getaw nemun, mauma dema menengi mamu mekesalebu' tu'us? Taman talu'u diniu, nda'iduni mekesalebu' tu'us paita' diniu nga getaw nemun!”

¹³ Sa' ma'nia, migawa' dayun dinilan si Isus, duminangan puli' ditu sekayan, duminipag diag linaw.

*Su Melaat Betad nu nga Pariseo muka' ni Herodes
(Mateo 16:5-12)*

¹⁴ Naa bena' sumikat nailan dumipag diag linaw, milingawan nu nga sakup ni Isusi megbalun pan, salabuuk laaki pan nilan dia sekayan. ¹⁵ Mendadi bena' tuminulak nailan, mikpegad si Isus dinilan, laungen, “Ki petulin nu nga Pariseo muka' ni Herodes di pan, peglengilamay niu.”*

¹⁶ Bena' midengeg nu nga sakupen, kali' ilan pegyagayaga, laung nilan, “Kaas tinalu'eni ma'nia, pu'nda'iduni pan ta.”

¹⁷ Laak dagid misuunan ni Isusi pigyagayaga nilan kia. Kali' pektalu' dinilan, “Paa, mauma pelum megyagayaga amu mekatag di pan, sa' nda'idun diniu? Masi' ndi' pa niu mesabut? Aba, metegas gupiai gulu niu? ¹⁸ Duun siai mata niu, masi' ndi' amu gusay mekengita'? Duun siai telinga niu, ndi' damu gusay mekedengeg?” Sinaaken dayun dinilan, “Milingawan ba niu ¹⁹ su kemetau tug lima buuk pan, ki pi'aan dayun tug lima ngibu tawan kitu? Dayun sanu belanan pai sama' dun, su pingikpes niu dun kitu?”

Kali' ilan sembag, “Sepulu' bu' dua' dig belanan.”

²⁰ Sinaak pagid ni Isus dinilan, “Muka' su kemetau tu pitu buuk pan, ki pi'aan pelum tu paat ngibu tawan, sanu bukag ma pelumi pingikpes niu tu sawad nilan maan?”

Laung nilan, “Pitu dig bukag.”

²¹ Laung dayun ni Isus dinilan, “Sa' ma'antu, mauma nda' niu gusay mesabut?”

Piuli'an ni Isusig Buta

---

* 8:15 8:15 lini piulugan dun ni Isus su petulin nu nga getaw kiin di pan, naa sug betad nilan, melaaten.

²² Ma'antu, midepet na si nga Isus tug lunsud Betsaida. Bena' minateng ilan, duuni sala tawan buta iwit nu nga getaw ditu ni Isus. Pinengi nilan dayun diniin, depenanen kig buta kia. ²³ Mendadi, piguidanen di kemet sug buta, dayunen egakay ditug liu nug lunsud. Bena' miliu nilan sug lunsud, liwayan ni Isus su mata nug buta. Genaten luayay, dipenanen dayunig buta kia, kali'en saakay, “Naa ma, duun ta'li minita' mu?”

²⁴ Kali' tingagig buta kia, laungen, “Mikaita' nau getaw, laak dagid ma'niin palas gayu pekpanawpanaw.”

²⁵ Pinuli'an na pelum ni Isus depenay su matanen. Mininggas dayun mekimanig buta kia. Muka' miuli'an nai matanen, mipalasen gupiaig launan mesugat matanen. ²⁶ Piuli' dayun ni Isus su kamun mibuta, dunut binduanen, laungen, “Ndi'a gusay mpuli' diag lunsud kia.”

Su Tantu Gasal ni Isus

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Naa minundas na si Isus, ilan nu nga sakupen, minangay ilan tu nga mikapulu' balay sakup dig lunsud Cesarea Filipino. Mendadi, sinegay nilan dig dalan, sinaak ni Isus tu nga sakupen, “Mendadi naan kini, sa' su gasalu, alanduni ketalu' dun nu getaw?”

²⁸ Kali' sembag su nga sakupen, “Ya'a daw si Juan su Memunag Tubig. Sa' sug duma mektalu', ya'a daw si Elias dengantu. Muka' duun pa pagidi mektalu', ya'a daw sala tawan pa pelum pimuunan nu Megbebaya' dengantu.”

²⁹ “Mendadi yamu dema,” sinaak ni Isus, “ta' mai ketalu' niu dun, ki gasalu?”

Sumimbag si Pedro, “Ya'a na gupia su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.”

³⁰ Laak dagid inungub ni Isus su nga sakupen, ndi' nilan pekpesuun tu getaw ki gasalen kia.

Pisuun Pedaan ni Isus ki Kekpeleget diniin muka' ki Kapatayen

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Mendadi, genat di gendaw kia, mikpuun si Isus mektu'un di nga sakupen, laungen, “Naan, kig Bata' nu Kilawan, melaun pai kekpeleget dinaan. Muka' pemi-lasenu pa pagid nu nga kaunutan nu getaw Judea muka' su nga kaunutan nug belian nilan kampu' nu mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Deksu'anen, petainu nilan. Laak dagid di ketelu endawen genat di kapatayu, metubu'u puli.” ³² Pinluksad gupia ni Isus dinilan ki tinalu'en kini. Dagid bena' midengeg ni Pedro, inabi-gen si Isus, dayun pimaag ni Pedro si Isus mekatag di tinalu'en kia mbiananen sungu. ³³ Laak dagid si Isus, liningayen su nga sakupen, pimaagen dayun si Pedro, laungen, “Pegawa'a dinaan, Satanas! Pu' kig delendeman mu kiin, kana' genat tu Megbebaya', pu' delendeman laak nu kilawan!”

³⁴ Naa, sinabi ni Isus su nga melaun getaw sampay su nga sakupen. Bena' misempel ilan, kali' dayun pektalu' si Isus, “Mendadi, sa' duuni getaw mauya'anen sumakup dinaan, subay teliudanen sug daniin delendeman, pisane-nen dayun ki kurusen, dakus dumunut gusay dinaan.† ³⁵ Pu' adini mpauk megwakil gumulen dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i tamanen. Adin su pegwakilen dinaan su gumulen saba' nu kesakupen dinaan dakus tu kegukiten di Gempia Petenday, iin, malapen sungkin su ketubu' nda'i tamanen. ³⁶ Pu' pia pa malap nu getaw su tibuuk lubang, dayun mbeleng diniin su tantu ketubu', naa alandun bai gatagen? Nda'idun! ³⁷ Pu' sa' mbeleng na

---

† 8:34 8:34 Ki telu'en pisanen nu getaw ki kurusen, piulugan dun ni Isus, sengu'en nu getaw ki memis muka' gempait puun di kesakupen dini Isus, pia pa laga' na ginaanen.

di getaw su ketubu' nda'i tamanen, duun bai mbayaden, adun melekatén sia puli' su ketubu'en? ³⁸ Pu' su getaw nemun, memilas ilan tu Megbebaya' muka' mikesala' ilan. Naa adini getaw mpiid mangken di kesakupen dinaan muka' di talu'u di gendaw kini, naa naan, kig Bata' nu Kilawan, mpiid dau dema mangken diniin sakupu sa' lumusadu puli' dini. Muka' sa' lumusadu puli', maita' na di tiagu su kelengas nu pegbaya' nu Gama'u, dumau su nga pinaas sesugu'enen getaw langit.”

9

Su Kepalin nu Palas ni Isus

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

¹ Muka' tinalu' pa pagid ni Isus tu nga sakupen, “Taman talu'u diniu, yamu nga getaw pegindeg dini nandaw, duun diniui ndi' matengi gumulen, medua' matanen ki Keglekaunutan na tu'u nu Megbebaya', medayag na tu'ui ginuungen.”

² Naa, bena' minayani genem gebii, tumiwad si Isus di metaas bentud. Pidunuten si nga Pedro, si Santiago muka' si Juan, ilanilan da laak. Mendadi, bena' ditu nailan dibabaw nug bentud, saanan nu nga sakupen megbantay diniin, masi' mitekaw mpalin su palas ni Isus. ³ Sampay su nga penepetenen, metinggas gupia saba' keputi'en, nda'iduni megaga nu mengekdak dig dibabaw benwa melepeng di keputi'en. ⁴ Muka' padun minita' nilanig dua' tawan dengantu pimuunan nu Megbebaya', masi' si Elias muka' si Moises, pegabitabit ilan ni Isus. ⁵ Naa bena' minita' ni Pedro, kali' pektalu' dini Isus, “Aa Sir, melengas pu' dini dami! Naa, megbaal ami bebelayan telu buuk, salabuuk dani'a, salabuuk dani Moises, muka' salabuuk dani Elias.” ⁶ Kaas mitalu' dun ni Pedro, pu'

nda'en mesuunayi gempia sia telu'enen, saba' mindek gupia, ilan nu ngag dumanen.

⁷ Bena' nda' medeksu' mektalu' si Pedro, duuni gabun mitua' mikeleklem dinilan. Duuni miktalu' dig dialem gabun, laungen, “Kini na tu'u sug Bata'u, ki petailen ku! Pekineegay niu iin!” ⁸ Kali' ilan peglingaylingay, tekaw nda'idun nai getaw minita' nilan dia, sala da dun ni Isus.

⁹ Mendadi, duminiksun ilan genat diag bentud. Saanan nilan dumiksun, inungub ni Isus su nga sakupen, laungen, “Ki minita' niu kia, nda'iduni ukitan niu dun pia sala tawan, sampay da dun metubu' puli' kig Bata' nu Kilawan genat matay.”

¹⁰ Naa sa' ma'antu, nda' nilan tu'u pesuun tug lain getaw. Pegyegayegaan laak nilan, laung nilan, “Alandun saani ma'anenen, ki tinalu'en kiin pu' metubu' daw puli' iin sa' genat matay?” ¹¹ Sinaak nilan dini Isus, “Sir, sa' ma'nia, su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ta' mai ketalu' nilan dun pu' subay lumusad pa si Elias, dekag pa ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan?”

¹² Kali' sembag si Isus, “Naa metuud, si Elias, mauna daan metua', pu' adun pengusainen pa sug launan. Dagid mekatag pelum dinaan, kig Bata' nu Kilawan, ta' mai misulat dun ditu Talu' nu Megbebaya' pu' gembageli kekpeleget dinaan, muka' peksudi'an pau padun? ¹³ Dagid taman talu'u diniu, si Elias, daan na mitua', dayun linaksap peglegetay nu getaw, maa' dadema nu daan na misulat mekatag diniin ditu Talu' nu Megbebaya'.”

*Piuli'an ni Isusi Gembata' Piglegetan Menulay
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a)*

¹⁴ Naa bena' mipuli' si nga Isus ditug duma sakupen, melaun gupia getaw minita' nilan, pegapulu' ilan dia nga sakupen. Dakus duuni nga mekpetu'un di Misulat Palinta

nu Megbebaya', siwal nilan su nga sakup ni Isus. ¹⁵ Bena' minita' nu nga melaun getaw si Isus, mitekawan ilan gupia diniin, minggebek ilan dayun sumungkak diniin, didialan nilan gupia iin. ¹⁶ Mendadi, kali' saak si Isus dinilan, “Naa, ta'i piksualan niu kiin?”

¹⁷ Kali' sembagi sala tawan, “Sir, kig bata'u kini, iwitu sia dini ni'a, pu' peglegetan menulay, kaas beed. ¹⁸ Sa' matengi kegleget dun, mbuksak tug lupa', dayun megbula'ig baba'en dunut mengkiget di ngisinen, dayun mengekilig lawasen. Naa, inubugu di nga sakup mu kini, utidan nilan sia ki menulay, laak nda' nilan megaga.”

¹⁹ Kali' pektalu' si Isus tu nga getaw dia, “Ay, yamu pa di nga getaw nemun, nda'i salig niu! Pinlukas nau dumuma diniu. Santa' pai kaibenen ki ketigelu diniu? Uit niu dini naani gembata' kiin.” ²⁰ Iwit tu'u dia ni Isus su gembata'.

Naa ki menulay kia, lemen laak minita'en si Isus, silunu'anen pelum su gembata', binabuy dayun. Mibuksak diag lupa', migenselenselig lawasen muka' migbula'ig baba'en. ²¹ Sinaak ni Isus tu gama' nu gembata', “Minibenen na betikayi ma'nini kini?”

Kali' sembag su gama'en, “Genat pa kaika'ayen. ²² Tatap lebu'en nu menulay di gapuy atawaka di tubig, petainen sia. Kaas kalukalu megaga mu da sia, lelaatay mu dema tu'u ami, ebangay mu ami!”

²³ Kali' pektalu' si Isus, “Ditu pa talu' mu sa' megaga mau, naa iin pasi'i gempia telu'en, sa' ya'a pelumi mekegaga dun! Sa' sumaligi getaw, nda'iduni ndi'en megaga.”

²⁴ Minekeg dayun mektalu' su gama' nu gembata', laungen, “Duun siai kesaligu Sir, laak kulang. Kaas dugangay mu ki kesaligu!”

²⁵ Misima' ni Isus pu' pegisel dinilan su melaun getaw. Mendadi pimaag dayun ni Isus ki menulay kia, laungen, “Ya'a menulaya, bengelen muka' beed nga ginuung, gawa'a, muka' ndi'a na gusay puli' selunu' di gembata' kiin!”

²⁶ Migbeksay su menulay, muka' pisedilen pati' su gembata'. Dayun megawa' diniin su menulay. Naa su gembata', ma'niin palas minatay, kaas mitalu' nu nga getaw dia, “Minatay na!” ²⁷ Laak dagid si Isus, piguidanen su kemet nu gembata', biwaten. Migindeg dayun su gembata'.

²⁸ Naa sa' minuli' si nga Isus tug balay nilan, bena' nda'idunig lain getaw duma nilan, sinaak nu nga sakupen, “Sir, alanduni puunanen, nda' nami mautiday dun su menulay kitu?”

²⁹ Simbag ni Isus dinilan, “Ki ma'niin palas, ndi' mautidan, subay pebianen laak di kenenabi.”

Kedua' Deksu' Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

³⁰ Naa minundas pelum si nga Isus genat dig benwa kia, minian ilan ditu Galilea. Laak pigbuni ni Isus su kepanaw nilan, ³¹ pu' pektu'unanen pa su nga sakupen. Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, duuni gendaw mateng, pegwakilu tu pegbaya' nu getaw. Deksu'anen, petainu nilan. Laak dagid di ketelu endawen genat di kepatayu, metubu'u puli'.”

³² Dagid ki tinalu' kia ni Isus, nda' metekad nu nga sakupen, muka' mekalangalang ilan dema sumaak dun diniin.

Ndi' Pia Mekagaw Tindeg su Sakup ni Isus

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

³³ Ma'antu, minateng ditu Capernaum si nga Isus. Bena' mikauli' nailan tug balay, sinaak ni Isus tu nga sakupen, “Ta' alanduni pigyagayaga niu kiin, su diin paita dalan?”

³⁴ Naa mpauk ilan meksembag, pu' iin masi'i pigyagayaga nilan diag dalan, sa' taway dun dinilani tampusan metaasi tindegen. ³⁵ Mendadi, migingkud si Isus, sinabinen su nga sepulu' bu' dua' tawan sakupen, pisempelen ilan diniin. Kali' talu' si Isus, “Su getaw mauya'anen sia iini tampusan metaasi tindegen, subay iin sungkini mbaal tampusan gembaba'i tindegen diniu, sampay mbaal sesugu'en nu kelaun samasakupen.” ³⁶ Dayun suminabi si Isus sala tawan gembata', pi'indegen di gedapan nilan. Sinipiten dayun su gembata', kali' pektalu', ³⁷ “Adin su menemba' di sala tawan gembata' maa' ni gembata' kini saba' nu kesakupen dinaan, naa gitunganen, naani mipenemba'en. Pidag pa tanan, kagina pinemba'u niin, mipenemba'en dadema su suminugu' dinaan.”

Adin su kana' Kuntra ni Isus, iini Suguten

(Lucas 9:49-50)

³⁸ Laak dagid si Juan, kali' pektalu' dini Isus, “Sir, duuni minita' nami getaw megutid di menenulay, sembayanen su ngalan mu. Laak pimaag nami, pu' kana' tain samasakup di pikumpungan ta.”

³⁹ Laak kali' sembag si Isus, “Naa, ndi' niu dema pemaagay. Pu' ki getaw menggulaula mekesalebu', sembayanen su ngalan ku, kana' dayun meglibak dinaan. ⁴⁰ Adini getaw kana' kuntra ta, iini sugut ta. ⁴¹ Taman talu'u diniu, pinenggi' duuni getaw megbegay diniu sala tasai tubig saba' sakup amu dinaan kini, si Kristu, naa su getaw mekpainum dun diniu, sugdaan tu'u nu Megbebaya'.”

Su Kegdaang di Samataw

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

⁴² Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi, adin su getaw mekegdaang di sala tawan gembata' kini, ki mikpetuud na dinaan, naa ki mekegdaang dun kia, sa' pinenggi' palintangan gembagel galingan dayun lebu'ay tug laud, tumu' megaan daitu, sabaya' nu ginukuman nu Megbebaya' tu getaw mekegdaang di gembata' kini. ⁴³ Kaas saladua' diniu, sa' pegdaangan ka, ki kemet mui mekesaba' dun, naa putuk mui kemet mu kiin! Pu' tumu' pa mpedumaa di ketubu' nda'i tamanen, pungkula, sabaya' mesangkapi kemet mu, laak mekauli'a tug linaw gapuy nda' nai kepalengen. ⁴⁴ [Muka' misulat ditu Talu' nu Megbebaya' pu' tug linaw gapuy, ‘Su guled mengaan dig bangkay nilan, ndi' na matay. Muka' su gapuy ditu mektutung dinilan, nda' nai kepalengen.’]”* ⁴⁵ Muka' miktalu' pagid si Isus, “Mesama da sa' pegdaangan ka, ki geksud mu pelumi mekesaba' dun, naa putuk mui geksud mu kiin! Pu' melengas pa dini'a sa' mpedumaa ditu ketubu' nda'i tamanen, sedibaluyi geksud mu, sabaya' mesangkapi geksud mu, laak lebu'en ka tug linaw gapuy. ⁴⁶ [‘Su nga guled ditu, nda' daani kepatayen. Su gapuy ditu, nda' nai kepalengen.’] ⁴⁷ Muka' pagid, sa' pegdaangan ka, ki mata mu pelumi mekesaba' dun, naa asak mui mata mu kiin! Pu' melengas pa dini'a sa' mpedumaa tu Keglekaunutan nu Megbebaya', salabuuk daig lisu mata mu, sabaya' mesangkapi mata mu, laak lebu'en ka tug linaw gapuy. ⁴⁸ ‘Su nga guled ditu, nda'i kepatayen. Su gapuy ditu, nda' nai kepalengen.’”†

⁴⁹ Laung pa ni Isus, “Menukid di nga getaw, esinan

---

* 9:44 9:44 Sa'itada su kelegenay ditu, nda' nai kepapasen. † 9:48 9:48 Naa ki tinalu' ni Isus pu' putuken nu getaw su kemeten atawaka geksud, dakus esakenen su matanen, piulugan dun ni Isus, subay ndi' na puli' gemiten megbaal sala'en su kemeten kia, su geksud atawaka su matanen. Gitunganen, miawa' na diniin.

gapuy.

⁵⁰ “Naa ki masin, gembageli gatagen. Laak dagid sa' meksitebang su masin, kenduta'en ma dun pekpepuli' tu kepaiten?

“Peksalabuuk amu di ginaa, pu' adun sug betad niu, melengas, maa' nu kelengas nu masin.”

10

Su Senlangan, ndi' Megbeleng

(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

¹ Naa migawa' si Isus dig benwa kia, minangay tu prubinsya Judea, dakus duminipag tu Tubig Jordan. Melaun getaw pelum mikpungun suminungkak diniin. Pitu'unanen dadema ilan, maa' da gusay nug daan betaden.

² Mendadi, duuni nga Pariseo kuminita' dini Isus, pengimanan nilan sia iin. Suminaak dini Isus su nga Pariseo, “Naa, biwang ba dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', belengen nug laki su sawanen?”

³ Suminuli' dayun si Isus sumaak dinilan, laungen, “Naa, alandun mai palinta nu Megbebaya' sinulat diniu ni Moises?”

⁴ Kali' ilan sembag, “Biwang ni Moises pu' sug laki, mekpebaal pa keligenan tu'us dun, dayun megbeleng tu sawanen.”

⁵ Dagid miktalu' si Isus dinilan, “Paa, kaas ma biwang dun ditu palinta nu Megbebaya' sinulat ni Moises diniu, pu' saba' nu ketegas nu gulu niu. ⁶ Laak dagid genat tu pikpuunan nug launan, su kebuat nu Megbebaya' di gekleb langit bu' lupa', kana' ma'nia. Pu' iini misulat ditu Talu' nu Megbebaya', 'Biwat nu Megbebaya' su getaw laki muka' libun.’ ⁷ Muka' misulat pa pagid, 'Mendadi kagina ma'antu, sug laki, suay ditu gina'en bu' gama'en, sumalabuuk na tu sawanen. ⁸ Kaas su kamun dua' lawas

pailan, meksala lawas nailan.' Naa sa' ma'antui pisulat nu Megbebaya', ma'ananen, sug laki muka' su sawanen, kana' nailan dua' lawas, pu' sala lawas nailan. ⁹Naa kagina ma'antu, su piksalabuuk nu Megbebaya', subay ndi' nu kilawan pepegbelengen.”

¹⁰ Naa bena' ditu ilan balay, sinaakan pelum si Isus nu nga sakupen mekatag di kegbeleng nu senlangan. ¹¹ Kali' sembag si Isus, “Adin sug laki, belengenen su sawanen dayun menginsawa na puli' dig lain libun, naa kiin, mikesala' dusa. ¹² Mesama da sug libun, sa' belengenen su sawanen, dayun penginsuaan puli' lain laki, naa kiin, mikesala' dadema dusa sug libun.”

*Subay Penunggilingan su Kesalig nu Gembata'
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)*

¹³ Naa duuni nga getaw mimeguit bata'en ditu ni Isus, adun pendepenanan ilan. Laak dagid su nga sakup ni Isus, pimaag nilani nga getaw kia. ¹⁴ Mendadi, kali' mesuunay ni Isus, milaati ginaanen tu nga sakupen. Kali' pektalu' dinilan, “Ki nga gembata' kiin, petuyang niu ilan mangay dinaan, ndi' niu belibaday. Pu' iin laaki mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', su megimbata' dig betaden. ¹⁵ Taman talu'u diniu, nda'i getaw mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', subay su kesaligen, ma'niin nu kesalig nu gembata' kini.” ¹⁶ Sa' ma'nia, suminipit si Isus tu nga gembata' kia, dipenanen ilan dayun muka' pinenebianen ilan.

*Su Titulu'an ni Isus mekatag di Gayag di Gimu
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)*

¹⁷ Bena' sumikat na pelum mpanaw si Isus, duuni getaw gumibek mekpesempel diniin dayun menginlulud di gedapanen, kali' saak diniin, “Sir, mekesuun ka. Naa

ta' alanduni gempiau penggulaulaan, adun mpedumau tu ketubu' nda'i tamanen?"

¹⁸ Suminaak puli' si Isus di getaw kia, "Baa, mauma dema paingalan mu dinaan, mekesuun? Nda'iduni mekesuun tantu, subay su laak Megbebaya'." ¹⁹ Dagit, misuunan mu na ki nga palinta, ma'niin 'Ndi'a pekpatay, ndi'a pegdusa, ndi'a pegdaaw, ndi'a penakesi' dig balus, ndi'a peglimbung, pegbesaay mu su gina' mu bu' gama' mu.' "

²⁰ Kali' sembagi getaw kia, "Naa Sir, ki kelaun palinta kia, dinunutan ku, genat pa di kaika'ayu."

²¹ Pingenlengan dayun ni Isusi getaw kia, gembagelig lelaaten diniin. Laak kali' pektalu' diniin si Isus, "Naa, duun pa gusayi kulang dini'a. Panawa na, peksaluy mu ki kelaun gimu mu, dayun pemegay mu tu nga pubri getaw su galinen. Duun dayuni ga'us mu ditu gekbus langit. Dayun puli'a dini naan, pegdunuta dinaan." ²² Dagit kali' medengeg nu getaw ki tinalu' kia ni Isus, migdemeng. Migawa' dia ni Isus, milegenan pati', pu' medatu' gupia getaw iin.

²³ Mendadi, su kepalus nu getaw kia, pingenlengan ni Isus su nga sakupen, kali' pektalu' dinilan, "Ki medatu' getaw, melegen tu'u ki kesakupen tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!"

²⁴ Bena' midengeg nu nga sakupen, misebu'an ilan dun gupia. Kali' gusay pektalu' si Isus, "Yamu nga gembata'u, talu'u diniu, ki kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', melegen daan tu'u! ²⁵ Melemu pa su kebian nu petubu'en kamelyu dig luang tai', sabaya' nu kesakup nu medatu' getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!"

²⁶ Naa bena' midengeg nu nga sakup ni Isus su tinalu'en kia, migiseg pati'i kesebu'ay nilan dun. Kali' ilan peksi-naakay, "Sa' ma'antu, duun bai megawen?"

²⁷ Pingenlengan puli' ni Isus su nga sakupen, kali' pektalu' dinilan, “Ndi' daan megaga nu kilawan. Dagid su Megbebaya', megaganen, pu' nda'iduni ndi'en megaga.”

²⁸ Laak dagid si Pedro, kali' pektalu', “Sir, yami kini, bileng na nami gupia ki kelaunanen, adun megdunut ami dini'a.”

²⁹ “Wa'a,” laung ni Isus. “Muka' taman talu'u diniu, adini getaw belengenen sug balayen, sa' su nga pateden libun laki, gina'en sa' gama'en, ngag bata'en, sampay sug lupa'en, saba' nu kesakupen dinaan muka' saba' kegukiten di Gempia Petenday, ³⁰ naa nemun, sugdaan dun melaun. Sugdaan dun megatus pilu' ngag balay, pateden libun laki, gina'en, ngag bata'en sampay lupa'en. Laak dunut dun, malapen pa pagid ki kekpeleget diniin. Dayun di gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw, mpeduma pa pagid tu ketubu' nda'i tamanen. ³¹ Laak dagid melaun getawi mauna nemun, iini mbinaya' sa' matengi gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw. Melaun dadema getaw mbinaya' nemun, iin na sungkini mbaluy muna sa' matengi gendaw kiin.”

*Ketelu Deksu' na Pisuun Pedaan ni Isus su Kapatayen
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)*

³² Naa bena' diin nailan dalan pektuad ilan tu Jerusalem, inunanan ni Isus su nga sakupen. Kagina sungu ilan medepet di Jerusalem, mipati' melibuleng su nga sakupen, dakus mindek dadema su nga getaw tuminakin dinilan. Mendadi, sinabi ni Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen. Bena' mikpesempel ilan diniin, pigukiten puli' dinilan ki mpenggulaulanen sungu. ³³ Kali' pektalu' si Isus, “Naa, pektalentenay niu gupia ini. Kini, tuad naita tu'u di Jerusalem. Mendadi, sa' mateng ita dia, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, pegwakilu tu

nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' tu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Ukumanu dayun nilan laga' na ginau, muka' pegwakilu nilan tu pegbaya' nga kana' getaw Judea. ³⁴ Pengimusaunganu nilan, pendula'anu nilan, muka' bedasenu nilan. Dayunu petayay. Laak dagid di ketelu endawen genat di kepatayu, metubu'u puli'."

Mikpetaas sia Tindeg nilan si Santiago muka' si Juan

(Mateo 20:20-28)

³⁵ Mendadi si Santiago muka' si Juan, su ngag bata' ni Sebedeo, minadap ilan dini Isus, kali' ilan pektalu', "Sir, duun siai tuyu' nami pebaal dini'a."

³⁶ Sinaak ni Isus dinilan, "Alandun mai penengiin niu baalen ku diniu?"

³⁷ Kali' ilan sembag, "Naa Sir, sa' mingkuda na tu'u meglekaunutan, medayag na dema su kelengas nu pegbaya' mu, naa iin siai penengiin nami dini'a, paingkuden mu dami dema ditu gupid mu. Su sala tawan dinami, diin dapit lintu mu, su sala tawan pelum, diin dapit bibang mu."

³⁸ Kali' sembag dinilan si Isus, "Baa, nda' niu mesuunay ki inubug niu kiin. Ta' itu, megaga ba niu minum di tasa mipenu' kelegenay, ki sunguu na inumay? Muka' megaga ba niu bunagan amu tubig ma'niin nu kebunag sungu dinaan tubig?"

³⁹ Laung nilan, "Wa'a, Sir, megaga da nami."

"Naa, metuud," laung ni Isus. "Ki tasa ginuman ku, mekainum amu daan dun tu'u. Ki tubig sungu bunag dinaan, mbunagan daan damu dun dema. ⁴⁰ Laak dagid pia ma'antu, nda'i pegbaya'u memili' tu getaw mingkud di gupidu, diin dapit lintuu muka' di dapit bibangu. Pu' iin da laaki mekesaing dinaan, adin su gandang mitendu' nu Megbebaya'."

⁴¹ Naa su nga sepulu' tawan samasakup nilan dini Isus, bena' midengeg nilan ki inubug kia ni Santiago muka' ni Juan pu' ilan siai sumaing dini Isus sa' meglekaunutan, lingetan ilan dun. ⁴² Mendadi, sinabi ni Isusi kelaun saku-pen kia, kali' pektalu' dinilan, "Naa su nga kana' getaw Judea, misuunan niu pu' gembegati kegbaya' dinilan nu nga pegengagen nilan. Muka' su ngag begelal nilan, metegas demai keguit nilan tu nga sakup nilan. ⁴³ Digid yamu, ndi' amu mpia mengma'antu. Sinangkali' adin diniui mauya'anen sia metaasi tindegen, subay iin nai mbaal sesugu'en niu. ⁴⁴ Kaas adini mauya'anen sia pu' iini tampusan metaasi tindegen dig launan niu, subay iin nai mbaal maa' nu gulipen nug launan niu. ⁴⁵ Pu' pia pa naan kini, kig Bata' nu Kilawan, kana' iini luminusadu dun dinig lubang, pu' adun duuni megabang dinaan. Segaga iin sungkini ginangayu medini, pu' adun ebangan ku su kilawan, sampay petainu, pu' adun lekaten ku su melaun getaw."

*Piuli'an ni Isus sug Buta, si Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)*

⁴⁶ Ma'antu, midepet tu Jerico si Isus, ilan nu nga sakupen. Bena' minundas ilan pelum genat ditu, melaun gupia getaw mimegdunut dinilan. Naa sa' mipalus ilan dig lunsud kia, duunig buta pegingkud dia geksid dalan, menengi limus. Ngalanen si Bartimeo, gama'en si Timeo. ⁴⁷ Mendadi bena' midengeg nug buta pu' megbian dia si Isus, ki getaw Nazaret kiin, migbeksay dayun, laungen, "Uu Isus, Sapu'a ni David, lelaatay mau!"

⁴⁸ Kig buta kia, pigbelu'an dayun nu melaun getaw, pimaag nilan sia. Laak palu pa mpemaag, ndi', minamal mektawag, laungen puli', "Uu Sir, Sapu'a ni David, lelaatay mau dema tu'ul!"

⁴⁹ Tuminlen dayun si Isus. Laungen, “Sabi niu iin.”

Sinabi dayun sug buta, laung nu miksabi dun, “Gempia dai ginaa mu! Pegbuata, pu' sinabia niin.”

⁵⁰ Bileng dayun nug buta su melambak suuben, sumi-nambut dayun megbuat, mikpesempel dini Isus.

⁵¹ Sinaak ni Isus, “Ta'i penengiin mu dinaan?”

“Sir, liagan ku sia, mekengita' nau.”

⁵² Miktalul' si Isus, “Naa, sigi, ma'nia na. Miuli'an ka na, puun tu kesalig mu.”

Lemen laak mitalul' ni Isus, mikengita' dayun tu'u sug buta. Muka' tumindug dini Isus tug dalan.

11

Pigbesaan si Isus tu Kdatengen tu Syudad Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

¹ Mendadi, minundas na tu'u ditu Jerusalem si nga Isus. Bena' mesempel nailan dia, misebang ilan dig dua' maika' lunsud piningalan dun Betpahe muka' Betania, dia guksad nug Bentud nu nga Gayu Olibo, suminugu' si Isus dig dua' tawan sakupen. ² Laungen dinilan, “Bundas amu diag lunsud kia dia gunaan. Mendadi sa' mateng amu ditu, duun dayuni maita' niu petubu'en nati asno iniketan, nda' mainsan sekayay getaw. Naa kiin, ubaday niu, agak niu dayun dini naan. ³ Naa sa' duuni sumaak diniu mauma ubadan niu, iini talu' niu diniin, ‘Duunig baalan dun nu Kaunutan, laak uli'enen da ganam.’ ”

⁴ Naa sa' ma'antu, mipanaw sug dua' tawan sinugu' ni Isus, mitaangan nilan tu'u dia geksid karsadai nati asno, iniketan dig bisuangan balay. Inubadan nilan dayun. Bena' pegubadan nilan, ⁵ suminaak dinilan tu'ui nga getaw pegindeg dia, laung nilan, “Uy, ta' maig baalen niu kiin? Mauma dema ubadan ma niui nati kiin?”

⁶ Simbag dayun nug dua' tawan sakup ni Isus su pimuunen dinilan. Miliag da dayun su nga getaw.
⁷ Mendadi, inagak nilan ditu ni Isus su nati asno. Bena' minateng ilan dia ni Isus, inigan nilan suub nilan sug lekud nug asno, suminakay dayun si Isus. ⁸ Muka' melaun getaw mimelat suub nilan dia karsada mbianan ni Isus, basa nilan diniin. Sug duma pelum, minalap panga gayu daunan dia giuan, inikam nilan dadema diag biananen.
⁹ Mendadi su nga melaun getaw mpanaw di gunaan ni Isus, mesama di nga getaw peglendug dig binaya'en, mimeksay ilan, laung nilan, “Pegbesaan kini! Melengas pepianan iin nu Megbebaya' ki minateng na pigwekilan nu Kaunutan Megbebaya'! ¹⁰ Kini su sumumpat tu keglekaunutan nu ginepu'ay ta si Adi' David! Melengas pepianan nu Megbebaya' ki Kaunutan kini! Pegbesaan dadema su Megbebaya' ditu gekbus langit!”

¹¹ Naa bena' minateng na tu'u di Jerusalem si Isus, minundas ditu Penedapan tu Megbebaya'. Piglingaylingayen dayun su kelaunanen dia. Naa bena' lelabung na gupia, minuli' pa si Isus ditug Betania, ilan nu nga sepulu' bu' dua' tawan sakupen.

Tinuyudan ni Isus su Gayu Igera
(Mateo 21:18-19)

¹² Naa bena' miksala gendaw, mipuli' si nga Isus dia Jerusalem genat tug Betania. Saanan nilan dig dalan, migutem si Isus. ¹³ Kali' megutem, duuni minita'en dia melayu'layu' sala puun gayu igera, melabung naig daunen. Linaawan dayun ni Isusi gayu kia, tekaw duun siaig bunganen. Laak kali' pekpesempel dun, lumbus laak masi' daun kig igera kia, pu' kana' pa timpu memunga.
¹⁴ Mikталu' dayun si Isus tu gayu, laungen, “Genat nandaw, nda'idun naig bunga mu ma'aan nu getaw!”

Naa midengeg nu nga sakupen ki tinalu' kia ni Isus.

Pingutidan ni Isus su Mendagang Guliden tu Penedapan tu Megbebaya'

(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵ Bena' minateng ilan pelum tu Jerusalem, minangay puli' si Isus tu Penedapan tu Megbebaya'. Mendadi bena' minateng dia, ki nga mendagang guliden muka' su nga menaluy dia, pingutidanen. Pimbelikwangen pa pagid su ngag lemisaan nu nga membeles selapi', sampay su nga gingkudan nu nga mendagang malepati, guliden tu Megbebaya'. ¹⁶ Muka' nda' iin peliag sa' duuni getaw meguit pimetang, baalanen laak lektesan ki Penedapan kia tu Megbebaya'. ¹⁷ Dayun mikpetu'un si Isus tu nga getaw dia, laungen, “Misulat ditu Talu' nu Megbebaya', ‘Ki Penedapan dinaan, iini paingalan dun, balay penenebian nug launan bansa getaw.’ Dagid yamu kiin, binaal niu pegegludan ngag limbungan getaw ki Penedapan kini.”

¹⁸ Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', midengeg nilan ki pinggulaula kia ni Isus. Saba' midengeg nilan, mikpuun ilan dayun menengaw pebianan nilan mekpatay diniin. Mindek ilan diniin, kagina su kelaun getaw, mipati' ilan mesebu'ay ditu titulu'an ni Isus.

¹⁹ Naa bena' migegebii pelum, migawa' na puli' si nga Isus dia Jerusalem.

Su Getaw Menenabi, subay Sumalig

(Mateo 21:20-22)

²⁰ Naa bena' miksiselem, mibianan puli' ni nga Isus ki gayu igera kiin. Kali' nilan maita', masi' milanes, minatay dadema su gangeten. ²¹ Naa si Pedro, milabu' dayun dig delendemanen su tinalu' ni Isus mekatag di gayu kia.

Laung ni Pedro, “Apelai Sir, bentayay mu pa daan! Ki gayu iger a kia piktuyudan mu, milanes na tu'u!”

²² Kali' pektalu' si Isus tu ngag dumanen, “Wa'a daan. Kaas yamu, salig amu dadema tu Megbebaya'. ²³ Pu' taman talu'u diniu, sa' duuni mektalu' dig bentud kinu', 'Mainata, peksilabu'a tug dagat,' dayun kana' megdua'du-a'i kesalig nu mektalu' dun, pu' petuudenen pu' menuudi tinalu'en kia, naa kiin, menuud dema tu'u. ²⁴ Mendadi talu'u diniu, pia alanduni penenebiin niu, pekpetuud amu dun pu' malap niu, adun begay dadema diniu su pinengi niu. ²⁵ Muka' sa' megindeg amu menenabi, adin su taman dunig laatan ginaa niu dig duma niu, gela' niu pedesunay. Pu' sa' ma'nia, su Gama' niu ditu gekbus langit, mekpedasun dadema diniu di melaat penggulaula niu. ²⁶ [Laak sa' ndi' niu pedesunen su samataw niu, naa ndi' damu dema pedesunen nu Gama' niu ditu gekbus langit di melaat penggulaula niu.]”

*Sinaak nu Getaw su Pigenatan nu Pegbaya' ni Isus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)*

²⁷ Sa' ma'nia, minateng na puli' si nga Isus dia Jerusalem. Bena' minateng ilan, mikpanawpanaw si Isus diag lenu'an nu Penedapan tu Megbebaya'. Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' kampu' nu ngag duma kaunutan nu getaw Judea, minadap ilan dini Isus. ²⁸ Sinaak nilan diniin, “Paa, ki pinggulaula mu kini, ta' bai pegbaya' mu menggulaula dun? Ta' taway dun bai migbegay dini'a pegbaya' penggulaulaan mu?”

²⁹ Laung pelum ni Isus dinilan, “Naa, saakan ku amu deli' sektaang. Dayun sa' mesembag na niu, pesuun ku dadema diniu su pigenatan nu pegbaya'u penggulaulaan kui ma'nini kini. ³⁰ Iini sembag niu dinaan, si Juan kiin,

adin genat su pegbaya'en memunag tubig tu nga getaw? Genat tu Megbebaya', sa' genat ba laak di kilawan? Iini sembag niu.”

³¹ Naa sa' ma'nia, migyagayaga dayuni nga kaunutan kia, laung nilan, “Naa, ta' ma? Sa' pinenggi' sembagen ta, ‘Su pegbaya' ni Juan, genat tu Megbebaya’,’ naa sumumpat dayun si Isus kini, ‘Sa' ma'antu, mauma dema nda' niu petuuday si Juan?’ ³² Sa' sembagen ta pasi', ‘Genat laak di kilawan,’ naa ndi' mesu'at.” (Pu' sa' ma'niai sembag nilan, mendek ilan tu nga getaw, pu' su kelaun getaw, mituudan ilan dun pu' pimuunan nu Megbebaya' si Juan.) ³³ Kaas iin laaki mesembag nilan dini Isus, “Nda' nami mesuunay.”

Laung dayun ni Isus dinilan, “Naa sa' ma'antu, ndi'u dadema pesuun diniu sa' ta'i pigenatan nu pegbaya'u penggulaulaan kui ma'nini kini.”

12

*Pisama si Isus dig Bata' nu Gapu' Lupa' Pinatay
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)*

¹ Mendadi, migukit si Isus sambingay tu nga Pariseo kia. Laungen, “Duuni getaw migimula pegimulanen gubas. Bena' mitubusen pemulanay, binaliten dayuni pegimulanen, migengkul seludan tu nga tubig nu gubas sa' intesenen, muka' migbaal pa pagid metaas pegelungan dun. Sa' mitubus, pisa'upen di nga getawi pegimulanen kia, dayun mipanaw dig lain benwa. ² Mendadi bena' sumingku' na su pegimulanen, suminugu' su gapu'en di sala tawan sesugu'enen meditu nga sa'up, pu' adun elapenen sug daniin gilasa tu nilan. ³ Laak dagid kali' dateng ditu su sinugu', aba, ginapus nu nga sa'up, binadas nilan pa pagid dayun piuli', nda'iduni miwiten pia maika'. ⁴ Naa su gapu' nu pegimulanen, suminugu' pa pelum

sala tawan sesugu'enen. Bena' minateng ditu su sinugu', bintul nu nga sa'up di gulu, piksudi'an nilan pa pagid.⁵ Naa su gapu' nu pegimulanan, suminugu' na pelum di ketelu tawan sesugu'enen. Bena' minateng ditu nga sa'up, binunu' nilan. Naa melaun pai sinugu', iin nai migbatag ia. Sug duma sinugu', binadas nilan, muka' sug duma, binunu' nilan.⁶ Mendadi bena' miniben, mibilin laaki sala tawan, ki na bata' nu gapu' pegimulanan kia, ki petailenen gupia. Tiga'wan, iin na sungkini sinugu'en mangay tu nga sa'up. Pu' maa' laung pa nu gapu' nu pegimulanan dialem delendemanen, 'Tumu' sa' kig bata'u na kini, pegbesaan nilan iin.'⁷ Laak dagid sa' midayag nu nga sa'up sug bata'en kia, miksabutsabut ilan dayun, laung nilan, 'Aa naa, kiin na tu'u sug bata' nu gapu' nu pegimulanan kini. Tala, tumu' petain tain, adun danita na su petenged sia diniin!' ⁸ Mendadi bena' minateng dia nilan kig bata' kini nu gapu' nu pegimulanan, inukpa'an nilan, pinatay nilan tu'u. Sug bangkayen dayun, piniglak nilan tug liu nu pegimulanan.

⁹ "Naa sa' ma'nia," sinaak ni Isus, "alandun ma dayuni penggulaulaan nu gapu' nu pegimulanan gubas? Iin nai mangay ditu pegimulananen, adun pemunu'enen ki nga sa'up kia. Dayun lain getaw na pelumi pesa'upen tu pegimulananen kia."¹⁰ Pu' nda' ba niu mbasa su sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', ma'nini'?

'Kig batu pimilas nu nga megbaal balay, iini mibaal tampusan gempagen gintudan nug balay.

¹¹ Pu' kiin, pigbaal nu Kaunutan Megbebaya', kaas leliagen ita dun gupia!'"*

---

* 12:11 12:11 Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isus, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

¹² Naa ki nga kaunutan nu getaw Judea, bena' midengeg nilani tinalu' kia ni Isus, pedaap nilan sia iin, pu' misima' nilan pu' ilani pisugaten ditu nga sa'up tu sambingayen kia. Kaas pidaap nilan sia si Isus, laak nda' nilan megaga daapay, pu' mindek ilan tu melaun getaw. Kaas bilengan nilan si Isus, migawa' ilan dia.

Sinaakan si Isus mekatag di Megbayad Buis

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³ Naa duuni nga Pariseo muka' nga sakup ni Herodes, sinugu' ilan nu kaunutan nilan mangay ditu ni Isus lumantugi' diniin, adun sia metaban nilan si Isus di telu'e-nen. ¹⁴ Mendadi minadap dini Isus su sinugu', tautau suminaak ilan, “Naa Sir, misuunan nami pu' pektu'un mu su metuud. Ndai' pegisuun mu tu tindeg nu getaw, kaas ndi'a mpesuay di metuud, pektu'un mu gusay su tantu mauya'an nu Megbebaya' pegbetaden nu getaw. Naa sa' ma'antu, biwang ba ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', megbuis ita ditu tampusan gadi' si Cesar, sa' nda'? Megbuis bami dun, sa' ndi'?”

¹⁵ Laak dagid misuunan ni Isus pu' iini puun nu kesaak nilan diniin kia, su tautau kekesuun nilan. Kaas laungen dinilan, “Baa, mauma pengimanan ma niau? Alap amu selaad selapi', paita' niu deli' dinaan.”

¹⁶ Tinulunan nilan dayun si Isus selapi'. Sinaak dayun ni Isus dinilan, “Naa, ta' taway dun baig lingaw kini? Ta' ngalanan bai misulat dadema dini kini?”

Laung nilan, “Dani Cesar.”

¹⁷ Kali' pektalu' si Isus, “Naa sa' ma'antu, kig dani Cesar, bayad da niu diniin. Dayun sug danu Megbebaya', begay da niu dema ditu Megbebaya'.”

Kali' medengeg nu nga sinugu' ki tinalu' kia ni Isus, misebu'an ilan diniin.

Piglantugi'an si Isus mekatag di Ketubu' Puli' nu nga Minatay

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸ Naa duun pelumi nga Saduseo mitua' ditu ni Isus. Naa ki nga Saduseo kini, ilani sala pikumpungan ndi' ilan mengintuudan dun pu' su nga minatay, metubu' daw puli'. Mendadi, kali' pembaalbaal sumaak dini Isus ki nga Saduseo, ¹⁹ “Naa Sir, duuni palinta dinita pisulat nu Megbebaya' dini Moises, ‘Sa' daw matayig laki mikinginsawa na, laak nda'idunig bata'en, naa subay sukliin nu pated nu minatay. Iini menginsawa tug balulibun, adun duunig bata' nilan, lepeng bata' nu minatay kitu. ²⁰ Mendadi, duuni pitu tawan mekpated. Minginginsawa su gulangbata' dayun minatay, nda'idun paig bata'en.’ ²¹ Dayun su kedua' pateden pelum, pinginsawanan sug balulibun dayun minatay, dakus su ketelu pateden. ²² Iin nai migbatag, gikteb nu pitu tawan kia, lumbus minatay, nda'idun da gusayig bata'en. Dayun sug libun, minatay dadema. ²³ Naa paladpalad sa' duun siai metubu' daw puli' genat matay, naa kig libun kia, adin ma dayuni sawanan ditu pitu tawan kia, kagina migela' ma mayan mpenginsawa nu mekpated kia?”

²⁴ Laak dagid kali' sembag si Isus, “Baa, gembagel gupi-aig lapang niu! Pu' nda' niu mesabut su Misulat Talu' nu Megbebaya', sampay nda' niu dadema mesabut su gikteb nu ginuung nu Megbebaya'! ²⁵ Pu' sa' metubu' na puli' su nga minatay, ndi' nailan meksenlangan, segaga mesama ilan ditu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit. ²⁶ Muka' padun, petubu'en daan puli' tu'u su nga minatay, pu' nda' ba niu mbasa ki sinulat ni Moises dengantu, ditu sinulaten mekatag di sigbet kiin migliga'? Maa' laung nu Megbebaya' dini Moises, ‘Naani Megbebaya' pektemuyen ni Abraham, pektemuyen ni Isaac, muka' ni

Jacob.' ”²⁷ Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa misuunan ta, iini mektamuy tu Megbebaya' su getaw tetubu', kana' nu nga minatay.”†

Laung pa ni Isus tu nga Saduseo, “Kagina ma'antu, mipati' amu daan melapang.”

Su Tampusan Metaas Palinta

(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

²⁸ Naa duuni sala tawan dia mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Bena' midengegen su keglan-tugi' nilan dini Isus, misabuten pu' misugatan ni Isus su sembagen dia nga Saduseo mingindan diniin. Mendadi, minangay dia gupid ni Isus suminaak diniin, “Sir, ta palintaay duni tampusan metaas di nga kelaunanen kiin?”

²⁹ Kali' sembag si Isus, “Inii tampusan metaas di kelaunan palinta, ‘Pekineeg amu gupia, yamu nu nga getaw Israel! Su Kaunutan ta Megbebaya', salanen da, salabuuk laaki Kaunutan. ³⁰ Saladua' diniu, petail mu tantu su Kaunutan mu Megbebaya', sa'itada pegwakil mu diniin su tibuuk ginaa mu muka' su tibuuk gimuud mu dakus su tibuuk delendeman mu sampay su gikteb sekeg mu.’

³¹ Dayun kini pelum ki kedua' metaas palinta, ‘Petail mu dadema sug duma mu. Su kepetail mu diniin, pelepeng mu di kepetail mu dig lawas mu.’ ” Kali' pagid pektalu' si Isus, “Naa kig dua' buuk palinta kini, nda'idun naig lain palinta metaas pa dun dini.”

³² Bena' mideksu' mektalu' si Isus, suminumpati sala tawan kia mekpetu'un di Misulat Palinta, “Aa naa, Sir, metuud lai daan! Metuud gupia ki tinalu' mu kiin, salabuuk laaki Kaunutan Megbebaya', nda'ig lain. ³³ Su

---

† 12:27 12:27 Iini piulugan dun ni Isus, pia miniben na matay si nga Abraham, kagina mektamuy pailan gusay, gempantek pu' tetubu' dailan ditu gekbus langit.

Megbebaya', subay petailen tantu nu getaw, sa'itada peg-wakil nu getaw diniin su tibuuk ginaanen muka' su tibuuk delendemanen, sampay su tibuuk sekegen, dakus subay petailen nu getaw sug dumanen, lepeng di kekpetailen dig lawasen. Tumu' pa petuuden nu getaw kig dua' buuk palinta kini, sabaya' mengilak tu Megbebaya' guliden muka' sug lumaun betang pengilaken diniin.”

³⁴ Naa bena' mideksu' nu mekpetu'un su tinalu'en, misima' ni Isus pu' telisebuteni sembag nu getaw kia. Kaas tilu'an dayun ni Isus iin, “Sungua na mekesakup tu Kaglekaunutan nu Megbebaya'.”

Naa genat itu, nda'idun nai getaw mekaku' sumaak dini Isus.

Su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kana' Sapu' laak ni Adi' David

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵ Mendadi, saanan pa ni Isus mekpetu'un dia Pengedapan tu Megbebaya', duuni sinaaken tu nga getaw, laungen, “Su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', mauma dema ma'nini'i pektelu'en nilan? Ki gasal nu Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, laung nilan sapu' laak daw ni David. ³⁶ Naa, mauma dema ma'niaig laung nilan, asa si David, iin gupiai pisulat nug Balakat nu Megbebaya' ma'nini'?”

‘Tinalu' nu Kaunutan Megbebaya' ditu Kaunutan ku, Pekingkuda dini gupidu, dini dapit lintuu, sampay di gendaw pelebaun ku ya'a daagen mu su nga kuntra mu.’”

³⁷ Suminaak pa puli' si Isus dinilan, “Kaas ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, gilal ni David Kaunutan.

Mendadi kagina ma'antu, ki gasalen, sapu' ba laak ni David?"‡

Mikpegad si Isus mekatag di Tautau Kekesuun

(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

Laak dagid su melaun getaw pelum, bena' midengeg nilan su piktu'un ni Isus, liliag ilan mekineeg dun. ³⁸ Mendadi, selian ni Isus mekpetu'un, duuni tinalu'en ma'nini'. "Peglengilam amu, adun ndi' amu megelignan nug betad nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ki nga meliag mekpanawpanaw mekseluk melambak suub, sampay mauya'an nilan pegbesaan ilan nu getaw tu nga tebu'an. ³⁹ Muka' sa' ditu ilan keglekebibu, pemili'en nilan su pegingkudan nu pegbesaan getaw. Mesama dia simbaan, pemili'en nilan su tampusan metaas gingkudan. ⁴⁰ Muka' padun, peglimbungan nilani ngag balulibun, mengagaw ilan tu pimatang nilan, asa petaasen nilan su kenenabi nilan, pekpaita'ita' laak nilan. Naa ma'nia, midugangan dema tu'ui kebegat nu ginukuman ditu nga mekpetu'un di Palinta kiin!"

Su Ginamut nug Balulibun

(Lucas 21:1-4)

⁴¹ Naa pegingkud si Isus diag Balay Penedapan tu Megbebaya', dia mesempel nug betangan nu nga getaw gamut nilan. Pegbentayanen su nga getaw megbegay gamut nilan ditu Penedapan. Sa' miglegamut ilan, melaun mekedatu' getaw dia, melaun dademai ginamut nilan. ⁴² Mendadi, duun pelumig balulibun minateng, pubri gupia, migbetang dadema gamuten, laak dua' laad sinsilyu. ⁴³ Bena' minita' ni Isus, sinabinen dayun su

---

‡ 12:37 12:37 Iini piulugan dun ni Isus, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, metaas pa tanan dini Adi' David, asa sapu'en dadema.

nga sakupen mekpesempel diniin. Kali' pektalu' dinilan, “Taman talu'u diniu, ki pubri kini balulibun, gembagel pai ginamuten kiin, sabaya' su ginamut nu nga kelaun getaw dini. ⁴⁴ Pu' sug duma getaw, ginamuten su laak kapin nu gimunen. Dagid kig balulibun kini, pia pubri gupia, gila'en da gusay begay sug bata' misukaten.”

13

Pisuun Pedaan ni Isus su Kegeba' tug Balay Penedapan tu Megbebaya'

(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

¹ Mendadi, saanan ni nga Isus megawa' dia Penedapan tu Megbebaya', laung nu sala tawan sakupen, “Sir, bentayay mu pa daan, melengas gupiai nga ginumbelayan kini! Mesiba'i ngag batu pengimbaalanen!”

² Sumimbag si Isus, “Wa'a daan, maita' pa niu nandaw ki mekelengas gupia ginumbelayan kini. Dagid duuni gendaw mateng, pia salabuuk batu di kitentudanen, nda'iduni mesama' dun, megela' gupia penggeba'ay.”

Su Kelegenay muka' Kekpeleget sungu Mbianay nu Kilawan
(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

³ Naa pegingkud si Isus tug dibabaw nug Bentud Olibo, tug dipag mi'entag nug Balay Penedapan tu Megbebaya'. Mendadi si Pedro, si Santiago, si Juan muka' si Andres, minadap ilan dini Isus, ilanilan da, ⁴ suminaak ilan diniin, “Naa sa' mesu'at, Sir, pesuun mu dinami, nanu ma mpenggulaula? Muka' alanduni tu'usan dun sa' sungu na menuudig launan tinalu' mu kiin?”

⁵ Sumimbag si Isus, “Naa, peglengilam amu, adun ndi' amu melimbungan nu getaw. ⁶ Pu' melaun metu-ua', engkenen nilani gelalu, laung nilan, ‘Naani Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan!’ Bena' melaun getaw

melimbungan nilan. ⁷ Muka' pagid, sa' duuni medengeg niu pegbunu' dia mesempel sampay tu melayu', ndi' amu melibuleng dun. Pu' subay mpenggulaula itu, laak kana' paini kelengkeb nug benwa. ⁸ Pu' su sala nasud, lumumpak daan dig lain nasud. Su sala peglegedi'an, lumumpak dig lain peglegedi'an. Muka' duuni ngag linug di tibuuk benwa, dakus mian pa pagidi meliget gutem. Digid ki nga gempenggulaula kia, ma'niin laak penenggi'an sa' mekpuun pa megbatik tian sug libun.

⁹ “Digid peglengilam amu daan. Pu' dengaten amu di gedapan nu kuis dakus pemesaitan amu nu getaw Judea tug dialem nga simbaan nilan, dakus dengaten amu di gedapan nu nga gadi' muka' duma kaunutan, saba' nu kesakup niu dinaan. Mendadi su sembag niu dun, iini mbaal sikaw niu megukit di Gempia Petenday. ¹⁰ Muka' ki Gempia Petenday kini, subay pegukit pa ditu kelaun bansa, dekag pa melengkebig benwa. ¹¹ Kaas sa' daapen namu dakus dengaten amu tu gedapan nu kuis, ndi' amu melibuleng dun pedaan, sa' ta' alandun mai sembag niu. Segaga sa' penenaakan namu, talu' niu laak ki petalu' pa diniu. Pu' ki sembag niu, kana' laak daniu talu', pu' pedelendem da diniu nug Balakat nu Megbebaya'.”

¹² Laung ni Isus, “Duuni getaw megwakil di nga pated nilan petain, muka' ma'niin dademai penggulaulaan nu nga getaw dig bata'en. Sampay su nga gembata', kuntraanen dadema su gina'en muka' gama'en, sampay meksimawi' dinilan ki petain. ¹³ Bentaan amu nu kelaun getaw saba' nu kesakup niu dinaan. Digid adin su getaw mektigel sampay mengikteb, iini megawen.”

*Su Meliget Kelegenay nu Kilawan
(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)*

¹⁴ Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa ki giningelanan Mekelemu' muka' Mekpelaat, maita' pa niu, paindegen diag Balay Pangedapan tu Megbebaya', dia tanda' kana' bantang paindegan dun.” (Naa ki sinulat kini, subay sebuten gupia nu megbasa dun!) Maa' laung padun ni Isus, “Mendadi sa' metanda' na dia ki Mekelemu' muka' Mekpelaat kia, naa su nga getaw dini Judea, subay meglaguy tu ngag binentudan. ¹⁵ Adin su getaw metaang dia gatep nug balayen, ndi' pia melangan suled pa diag dialem pu' malap di pimetangen. ¹⁶ Samanen su getaw sa' metaang ditug binaalanen, ndi' dadema mpia melangan muli' pu' engainen laak sia su melambak suuben. ¹⁷ Naa sug libun sa' metaang dig bedesanan ki gendaw kiin, mesama su pegdudu'an pa, aa, mekelelaatlelaat ilan gupia! ¹⁸ Muka' iini penenebiin niu, ndi' dadema metaang di timpu metegdaw! ¹⁹ Pu' ki kelegenay di gendaw kiin, nda'idun naig lain kelegenay mekelepeng dun, genat ditu pikpuunan, su kebuat nu Megbebaya' di gekleb langit bu' lupa' sampay nandaw, muka' sampay ditug binaya' gebii bu' gendaw. ²⁰ Kaas sa' ndi' nu Kaunutan Megbebaya' engkanaan su kaiben nu kelegenay kia, nda'idun na siai mesama' getaw tetubu', megela' ilan sia mesapul. Digid engkanaan pa tu'u nu Megbebaya' su kaibenen, saba' nu nga tindu'en sakupen.

²¹ “Mendadi,” maa' laung pa ni Isus, “sa' duuni mektalu' diniu, ‘Bentayay pa daan niu, kiin na su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan!’ atawaka duuni mektalu', ‘Kia nain!’ naa ndi' amu pekpetuud dun. ²² Pu' duun pai nga metua' tautau iini Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, muka' metua' dademai nga tautau pimuunan nu Megbebaya'. Mekpaita' ilan nga ginuung muka' mekesalebu' tu'us, pu' adun megaga nilan sia peglimbungay pia pa su tindu' nu Megbebaya' sakupen. ²³ Kaas peglengilam amu!

Pu' daan ku na pisuun diniu kig launan mpenggulaula.”

Ki Kelusad Puli' nug Bata' nu Kilawan

(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

²⁴ Pidayun gusay ni Isus su talu'en, laungen, “Mendadi, sa' mengikteb nai kelegenay kia, su gendaw, ndi' na tuiag, muka' sug bulan, ndi' na dema meglamag. ²⁵ Su ngag bitun ditug langit, meglabu', muka' su kelaun mibetang ditu gawanawan, mekegyugegyug. ²⁶ Naa mendadi sa' menuud naig launanen, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, medayag nau tu'u nu kilawan, metua'u di gabun, medayag na su metaas ginuungu, muka' maita' di tiagu su kelengas nu pegbaya'u. ²⁷ Mendadi sa' lumusadu, sugu'en ku dayun su nga sesugu'en ku getaw langit, adun leepen nilan sug dibabaw lumbang, pungunen nilan su getaw pimili' nu Megbebaya' sakupen, genat ditu pingikteban benwa ditu dapit silangan sampay ditu tampusan benwa dapit sindepan.”

Su Kengikteb nu Gekleb Langit bu' Lupa', Metu'usan su Kesebangan

(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

²⁸ Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa, alap niu titulu'an ki gayu igera. Sug igera, sa' mentubil su panganen dayun megbegu daun, mesuunan niu pu' sungu na memedesig benwa. ²⁹ Naa ma'antu dadema, sa' maita' niui nga gem-penggulaula kini, mesuunan niu dadema pu' naan, sungu nau tu'u mateng puli', gitunganen, dia nau bisuangan nug balay. ³⁰ Taman talu'u diniu, ndi' tagad mematay su nga getaw tetubu' nemun, megela' pa menuudig launanen kini. ³¹ Pu' su gekleb langit bu' lupa', megela' da mbeleng. Laak dagid ki pektelu'en ku kini, nda'i kebelengen.”

Ki Kelusad Puli' ni Isus, nda'iduni Mekesuun dun

(Mateo 24:36-44)

³² Kali' gusay pektalu' si Isus, “Laak dagid ki gem-penggulaula kiin, nda'iduni getaw mekesuun dun, sa' ta' endaway dun atawaka ta' urasay dun. Pia pa su nga sesugu'en nu Megbebaya' ditu gekbus langit sampay naan, kig Bata'en, nda'i mekesuun dun, subay su laak Gama'u. ³³ Kaas pegenduk amu, sa'itada pektalenten amu, pu' nda' niu mesuunay sa' nanu mpenggulaula. ³⁴ Pu' kiin, penenggi'an dun ki getaw mipanaw di melayu'. Sa' sinegay ndi' pa mpanawi getaw kini, pegwekilanen su nga sesugu'enen, tukidenen dinilani pebaalen dinilan, muka' telu'enen tu megingat dig bisuangan, megenduk gusay. ³⁵ Naa sa' ma'antu, yamu dema, pegenduk amu lelayun, pu' nda' niu mesuunay sa' nanu dateng ki gapu' balay kini, sa' lelabung ma, sa' titenga' gebii ba, atawaka dali' endaw, atawaka sa' siselem na gupia. ³⁶ Sa' mbuus metekawi kedatengen, ndi' pia medetenganen ki pektulug amu. ³⁷ Kaas ki tinalu'u diniu kini, talu'u dadema di nga tiba'an getaw, peglengilam amu!”

14

Su Sabut nu Getaw, Binesaan si Isus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Ma'antu, dua' gebii pa mekpuun sug Lumpuk tug Liniusan, metaang dun sug Lumpuk di Pan nda' Petulinay. Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', minengaw ilan su'atan nilan di kedaap nilan dini Isus, pu' adun pepatay nilan iin. Laak pigunguban nilan. ² Laung nilan, “Ndi' mesu'at metaang dig Lumpuk, pu' buus menlimuuk su nga getaw.”

Binunagan Pagemut si Isus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³ Naa si Isus, sinegay ditu pelum Betania, inggat iin maan diag balay ni Simon, su getaw kiin minayan megladu mekesalebu' nuka. Bena' saanan ni Isus maan, duuni minateng libun peguit bata' bandi gempti', mipenu' pagemut piningalan dun ki pagemut kia, nardo, melaga' gupia. Mendadi pinungak dayun nug libun sug liig nug bata' bandinen bitangan pagemut, binunagen dayun di gulu ni Isus. ⁴ Dagitid duunig duma getaw dia, milaati ginaa nilan dun, diadia pektelu'enen dig dumanen, “Baa, mauma dema ki pagemut kiin, pikula'ula'an laak? ⁵ Iin siai melengas, piksaluy sia, mabu' malin sia labi telu gatus denario, dayun begay tu nga pubri su galinen.” Muka' pigbelu'an nilan namal kig libun kini.

⁶ Dagitid miktalu' si Isus, “Aba, ma'nia da! Mauma libulengen ma niuig libun kini? Ki pinggulaulanen dinaan, melengas. ⁷ Su pubri, lelayun niu mpungun megbenwa. Kaas pia ta' endaway dun, sa' mauya'an niu ebanagan niu, naa mesu'at da gusay. Naan dagid, kana' nau maiben dumuma diniu dini. ⁸ Naa kig libun kini, adin su gikteb megaganen baalenen, binaalen dayun. Pu' pigupiananen pedaanig lawasu di kelebeng sungu dinaan. ⁹ Mendadi taman talu'u diniu, pia adin pegukit su Gempia Petenday dinig dibabaw lumbang, naa mpeduma dun dadema pegukit ki pinggulaula nig libun kini, pu' adun ndi' iin melingawan.”

Miksabut si Judas Tumipu dini Isus

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰ Mendadi kini si Judas Iscariote, sala tawan di nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus, linaawanen su nga kaunutan nug belian nu getaw Judea, adun tipuunen dinilan si Isus. ¹¹ Mendadi ki nga kaunutan kini, bena' midengeg nilani tinalu' kia ni Judas, aa naa, didialan

nilan, pisadan nilan dayun si Judas, tindanan nilan iin selapi'. Kaas genat nitu, si Judas kini, piksu'atsu'aten dayuni sikawen tumipu dini Isus.

Minaan si nga Isus Lebungan Gindan tug Liniusan

(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

¹² Mendadi, minateng sug bekna gendaw nug Lumpuk di Pan nda' Petulinay, metaang dun sug betad nu nga getaw Judea mektiti' nati karniru guliden nilan tu Megbebaya', gindan nilan tug Liniusan. Mendadi, suminaak dini Isus su nga sakupen, “Sir, kig Lebungan ta tug Liniusan, adin mu ami pengayay, adun ulingelen nami?”

¹³ Sinugu' dayun ni Isusig dua' tawan sakupen, laungen dinilan, “Bundas amu ditu syudad. Sa' mateng amu ditu, duun dayunig laki mesungkak niu, pekpisan bandi bitangan tubig. Iini tendugay niu, ¹⁴ adin sug balay seledanen, talu' niu dayun ditu gapu' balay, ‘Naa, pimuun nu Mekpetu'un, laungen, Adin dapit su sugud pangaanan nami tug Lebungan nami tug Liniusan, yami nu nga sakupu?’ ¹⁵ Naa sa' ma'nia,” laung ni Isus, “paita'en dayun diniu ki gembagel sugud dia dapit ditaas, misangkap na. Dia na niu pegulingelayig Lebungan ta.”

¹⁶ Mipanaw dayun sug dua' tawan sakup ni Isus. Bena' minateng ilan tu syudad, midetengan nilan tu'u, maa' dadema nu tinalu' ni Isus. Pigulingel nilan dayun dia sug Lebungan nilan tug Liniusan.

¹⁷ Naa bena' misindep nai gendaw, miditu si Isus, ilan nu nga sepulu' bu' dua' tawan sakupen. ¹⁸ Mendadi, bena' pekaan nailan, kali' pektalu' si Isus dinilan, “Taman talu'u diniu, ki sala tawan diniu suminalu gupia dinaan maan kini, mektipu dinaan.”

¹⁹ Milibuleng dayun su nga sakup ni Isus. Miglimbus-limbus ilan sumaak diniin, “Asa Sir, kana' da sia naani pektelu'en mu kiin?”

²⁰ Sumimbag si Isus, “Sala tawan lai diniu, yamu nga sepulu' bu' dua' tawan kini suminalu gupia dinaan. ²¹ Pu' naan kini, kig Bata' nu Kilawan, mbinasau tu'u, maa' dadema nu misulat pedaan ditu Talu' nu Megbebaya'. Laak dagid pia ma'antu, ki getaw mektipu dinaan, kig Bata' nu Kilawan, mekelelaatlelaat gupia! Tumu' pa nda' na sia pigigetawi getaw kiin!”

Sug Lebungan Gindan tu Kepatay ni Isukristu

(Mateo 26:26-30; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

²² Mendadi bena' maan ilan, minalap si Isus pan, mikpaladpalad dayun tu Megbebaya'. Pimetanen dayun su pan, dayunen pentulunay dia nga peneliganen. Kali' pektalu', “Naa, alap amu dun ini. Kini sug lawasu.”

²³ Minalap pelum si Isus sala tasa penguinemen. Bena' mikpaladpalad na puli' tu Megbebaya', dayunen tulunay dia nga sakupen ki tasa kini. Minimum ilan dun dayun, launan nilan. ²⁴ Kali' pagid pektalu' si Isus, “Kini sug dugu'u, ki mekigis na, adun gugas tu sala' nu melaun getaw. Kig dugu'ug bian nug begu pasad nu Megbebaya' tu getaw. ²⁵ Mendadi, taman talu'u diniu, genat nandaw, ndi' nau puli' minum di penguinemen kini, sampay da dun mateng su gendaw meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'. Dekagu pa inumay kig begu ginis penguinemen ditu Keglekaunutanen.”

²⁶ Naa bena' mitubus si nga Isus maan Lebungan nilan, migbebat ilan kegenal tu Megbebaya', dayun ilan menggua' dia, tumiwad ilan tug Bentud nu nga Gayu Olibo.

Pisuun Pedaan ni Isus su Kemalaw ni Pedro diniin

(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

²⁷ Mendadi, kali' pektalu' si Isus tu nga peneliganen, “Yamu kini, megela' amu tuliud dinaan. Pu' iini misulat ditu Talu' nu Megbebaya', 'Miktalu' su Megbebaya', petain ku ki megingat tu karniru, dayun megela' mesigwag su nga karniru.’” ²⁸ Maa' laung pa ni Isus, “Dagid bena' genatu petubu'ay puli', megunau diniu ditu Galilea.”

²⁹ Kali' sumpat si Pedro, “Aba Sir, pia teliudan ka nu nga kelaun dumau, naan kini, ndi' nau gusay tuliud dini'a!”

³⁰ “Taman talu'u dini'a,” laung ni Isus, “dekag pasi' peguni su manuk dua' deksu' gebii kini, metelu deksu'a na memalaw pu' kana' mau mailala.”

³¹ Dagid mimantek gupia si Pedro mektalu', laungen, “Pia mekenduta', saliunungan ku ya'a, ndi'u da lai peme-laun pu' kana'u ya'a mailala!”

Muka' su kelaun sakup ni Isus, ma'nia dademai pen-telu'en nilan.

Milegenan si Isus saanan Menenabi tu Getsemane

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Naa minundas si nga Isus tu pegimulanan gayu piningalan dun Getsemane. Bena' minateng ilan dia, kali' pektalu' si Isus di nga sakupen, “Naa, pegingkud amu deli' dini, pu' menenabi pau dia.” ³³ Dayun iwiten dumanen si Pedro, si Santiago, muka' si Juan. Mendadi bena' melayu'layu' nailan diag duma nilan, didua'ani ginaa ni Isus, milegenan dun gupia. ³⁴ Laungen dayun dia telu tawan dumanen, “Milegenanu ini, mibegatanu dun pati', ma'niin na petayan ku ini. Kaas dini damu dun deli', pegenduk amu.”

³⁵ Minundas kemaika' dia gunaan si Isus, dayun miglaub dig lupa' menenabi. Iini pinenabinen sa' sia mesu'at, ndi' na mayan diniin ki kegbinasa diniin. ³⁶ Kali' pektalu', “Uu Ama'u, nda'iduni ndi' mu megaga. Kaas

ki tasa mipenu' nug lesayan ku sunguu na inumay, naa peliaw mu sia dinaan, adun ndi'u na mainum. Laak dagid, Ama', sug dani'a mauya'an, iini penuuden, kana' nug danaan.”

³⁷ Naa sa' ma'nia, pinuli'an ni Isus su telu tawan sakupen kia. Midetenganen, tinulug ilan. Sinabi dayun ni Isus si Pedro, laungen, “Uu Simon, ta' itu, tinuluga? Masi' nda' mu na megagai megenduka, pia laak sauras? ³⁸ Baa,” laung ni Isus, “peglengilam amu muka' penenabi amu daan, adun ndi' amu mpenulay. Pu' dig delendeman niu, gangut niu sia mekpetuud amu tu mauya'an nu Megbebaya'. Dagid su kekilawan niu, melubay, ndi' mekpetuud dun.”

³⁹ Mipanaw na puli' si Isus pu' menenabi na pelum, maa' dadema nug bekna kenenabinen. ⁴⁰ Mendadi, kali'en puli'ay pelum su nga peneliganen, iin da gusayi mitaanganen, tinulug ilan pelum, pu' ndi' nilan metigeli tulug nilan. Nda'idun naig da'awa nilan.

⁴¹ Mendadi, bena' ketelu deksu' na ni Isus mpuli' dia sakupen kia, kali' pektalu' dinilan, “Ta' ma, tinulug pamu gusay, milali amu? Naa ma, pia da, sukal na! Mitektak na su sesa! Mendadi naan kini, kig Bata' Kilawan, pegwakil nau tu'u tu pegbaya' nu nga kana' megbasa tu Megbebaya'.” ⁴² Kaas pegbuat amu, mpanaw naita. Bentayay pa daan niu, kiin na tu'u ki tumipu dinaan!

Su Kedaap dini Isus

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴³ Mendadi, nda' pa medeksu' mektalu' si Isus, misebang si Judas, ki sala tawan kiin di sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus. Melaun getaw tumindug dini Judas kini, peguit ilan badung muka' bentul, sinugu' ilan nu nga kaunutan nug belian muka' su mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' kampu' nug duma kaunutan nu

getaw Judea. ⁴⁴ Naa si Judas, ki tumipu dini Isus, duuni tu'us gandang bigayen di ngag dumanen kia, pu' tinalu'en pedaan dinilan, “Adin su getaw elekan ku, iinen na su penengaun niu. Daap niu dayun, uit niu, peksiba'ay niu gupia ingatay.”

⁴⁵ Mendadi kini si Judas, sikna minateng, tuminuun dayun madap dini Isus. Kali' pektalu', “Uu, Sir!” Dunut ilekanen si Isus. ⁴⁶ Dinaap dayun si Isus, dayun gepusay gupia. ⁴⁷ Naa sala tawan pegindeg dia mesempel, migbakut badungen, dayunen tigbasayi gulipen nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea. Miseksi pi sedibaluy telinganen.

⁴⁸ Mikталu' dayun si Isus dia nga melaun getaw kia, “Naa, tulisan bau, kambat amu meguit badung muka' bentul sa' daapen niau? ⁴⁹ Asa gendawgendaw, naanig duma niu dia Penedapan tu Megbebaya', mikpetu'unu dia, laak nda' niau daapay. Laak dagid kini, subay mpeng-gulaula daan, pu' su sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', subay menuud.”

⁵⁰ Naa sa' ma'nia, bilangan dayun si Isus nu nga saku-pen, mimeglaguy ilan, launan nilan.

⁵¹ Laak duuni sala tawan begu getaw peglendu glendug dini Isus, mipeliumutan laak gumut, dinaap dadema sia nu ngag duma ni Judas. ⁵² Laak nda' nilan melaam, pu' kali' nilan daapay, su laak gumuteni miselabet nilan. Mikelaguyi getaw kia, nda'idun nai penepetenen.

Inukuman si Isus nu Getaw Judea

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

⁵³ Naa sa' ma'antu, inagak si Isus ditug balay nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea. Mikpungun ditu su kelaun kaunutan nug belian dakus su ngag duma kaunutan nu getaw Judea, sampay su nga mekpetu'un di

Misulat Palinta nu Megbebaya'. ⁵⁴ Naa si Pedro, migleng dug dadema di melayu'layu', gikteb diag lenu'an nig balay kia. Luminamug dayun si Pedro dia nga megingat, pemegingkud ilan menalang dia gapuy.

⁵⁵ Mendadi ki nga kaunutan nug belian kia dakus ki tibuuk Pikumpungan nu Metaas Gukum nu getaw Judea, minengaw ilan sia takesi' mekatag dini Isus, pu' adun maukuman iin petain. Laak dagid mibulugan laak su nga kaunutan kia menengaw gempia dangat nilan diniin. ⁵⁶ Pu' pia melauni minakesi' tu pimbaal dini Isus, nda' pektukma'i telu'en nilan.

⁵⁷ Duun dayuni nga getaw migindeg, tuminakesi' ilan laak balus mekatag dini Isus. Laung nilan, ⁵⁸ "Duuni midengeg nami tinalu'en, 'Ki Pengedapan daw tu Megbebaya', kig binaal nu kilawan,' laungen, 'geba'en ku. Dayun gikteb telu endaw, baalen ku puli' ki sukli dun, ki kana' na pigbaal nu kilawan.' " ⁵⁹ Laak su nga tuminakesi' dig balus, nda' dadema pektukma'i pektelu'en nilan.

⁶⁰ Mendadi su Tampusan Metaas Belian, migindeg na ditu gedapan nu ngag launan getaw. Sinaakanen dayun si Isus, laungen, "Naa, nda'idun bai sembag mu di tinakesi' ni nga getaw kini mekatag dini'a?"

⁶¹ Dagid nda' sembag si Isus, pia sektaang talu'. Sinaakan puli' nu Tampusan Metaas Belian, "Ya'a ba tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kig Bata' nu Megdedengeg Megbebaya'?"

⁶² "Wa'a," laung ni Isus, "naan ma. Muka' duuni gendaw mateng, naan kini, kig Bata' Kilawan, maita' niau, pegingkudu tu'u ditu dapit lintu nu Tampusan Ginuungan! Dakus maita' niau, lumusadu puli' dinig lumbang kini, metua'u di gabun dia gawanawan!"

⁶³ Naa, apelai. Ki Tampusan Metaas Belian kini, kali'en medengeg pilepeng ni Isus sug lawasen tu Megbebaya',

lingetan dini Isus sug Belian. Giditen su penepetenen, kali' pektalu', "Paa, ndi'ta na kambat dugangan su takesi!!
⁶⁴ Pu' midengeg na niu ki keksudi'en tu Megbebaya'. Mendadi, alanduni kitab niu dun?"

Piksalabuukan nilan ukumay sela'an si Isus, bantang na petain.

⁶⁵ Naa sa' ma'nia, su ngag duma, pindula'an nilan si Isus. Tinimpeng nilan pagidi matanen, dayun nilan dene-gay, kali' ilan pektalu' diniin, "Naa, sa' sia metuud pu' suunan ka, atuk mu sa' ta' taway dun dinamii mimesait dini'a?" Dayun su nga mimegingat dini Isus, binatak nilan tampalingay si Isus.

Mimalaw dini Isus si Pedro

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Naa si Pedro, dia pa lenu'an nu pengukuman. Mendadi, duuni sala tawan delaga minateng dia, sesugu'en nu Tampusan Metaas Belian. ⁶⁷ Bena' minita' nug delaga si Pedro menalang dia gapuy, tintengen gupia, kali' pektalu', "Uy, ya'a kiin, dumaa pagid ni getaw Nazaret kiin, si Isus."

⁶⁸ Dagid mimalaw si Pedro. "Baa," laungen, "ki telu'en mu kiin, ndi'u lai mesabut." Migawa' dayun dia si Pedro. Bena' dia na geksid nug lenu'an si Pedro, duuni manuk miguni.

⁶⁹ Naa minita' na puli' nu sesugu'en kia si Pedro. Laung nu sesugu'en dia nga getaw pemegindeg dia, "Ki getaw kini, duma ma nilan!" ⁷⁰ Laak dagid mimalaw na puli' si Pedro.

Naa bena' nda' maiben, su getaw pemegindeg dia, miktalu' ilan pelum dini Pedro, "Naa ya'a, minget dumaa lai nilan, pu' getawa Galilea ma dema."

⁷¹ Dagid mingadugu' tanan si Pedro, laungen, "Apelii lai! Ndi'u dema tu'u mailalai getaw pektelu'en niu kiin!"

⁷² Iin demai keguni manuk, kedu'a'en na meguni. Mil-abu' dayun dig delendeman ni Pedro su tinalu' kiin ni Isus, laungen, “Dekag pasi' medua' peguni su manuk, metelu deksu'a na memalaw pu' kana' mau mailala.” Lilugutan dayun mengaduy si Pedro.

15

Dinangat si Isus tu Gedapan ni Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

¹ Naa bena' puti' delagay na, ki nga kaunutan nug belian muka' su ngag дума kaunutan nu getaw Judea dakus su mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', sa'itada ki tibuuk Pikumpungan nu Metaas Gukum, miksabutsabut ilan sa' enduta'en nilan dun si Isus. Bena' mitubus ilan meksabutsabut, pibalud nilan si Isus, dayun nilan egakay ditu gubirnadur, si Pilato. Bena' ditu nailan gedapan ni Pilato, pigwakil nilan dayun diniin. ² Mendadi, suminaak si Pilato dini Isus, “Naa, metuud ba, ya'a su gadi' nu getaw Judea?”

Kali' sembag si Isus, “Ya'a mai miktalu' dun.”

³ Melaun dayun inaleg nu nga kaunutan nug belian dini Isus. ⁴ Kali' pelum saakay ni Pilato si Isus, “Nda'i sembag mu di melaun dangat nilan kini dini'a?”

⁵ Laak dagid nda' gusay peksembag si Isus. Mipati' mesebu'ay dun si Pilato.

Inukuman na tu'u Petain si Isus

(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

⁶ Naa tauntaun, metaang dig Lumpuk kiin nu getaw Judea gindan tug Linius, duunig betad nu gubirnadur, si Pilato, beluyeneni sala tawan pinikutan, adini ubugen diniin nu nga getaw Judea. ⁷ Naa su taun kia, mitaang dema duuni nga getaw pinikutan, mingatu ilan di gubirnu dakus minunu' ilan samataw nilan mitaang di sasaw.

Sala tawan dinilan, ngalanan si Barabas. ⁸ Naa mendadi, kagina minadap dini Pilato su nga melaun getaw, inubug nilan dayun diniin, baalenen na puli' su tigaman nilan pegbetadenen metaang dig Lumpuk tug Liniusan. ⁹ Sinaak dayun ni Pilato tu nga getaw, “Mendadi, ta' ma, mauya'an niu beluyen ku diniu ki gadi' nu getaw Judea?” ¹⁰ Iini tinalu' dun ni Pilato ma'nia, pu' misima'en, kaas pa dinangat diniin nu nga kaunutan nug belian si Isus, pu' misigi mailan diniin.

¹¹ Laak dagid ki nga kaunutan nug belian, sinamuk nilan su ginaa nu melaun getaw, adun ubugen nilan dini Pilato, iinig beluyenen dinilan si Barabas kia, sabaya' ni Isus. ¹² Mendadi, sinaak puli' ni Pilato di nga melaun getaw, “Sa' ma'antu, ta' mai penggulaulaan ku di getaw kiin gilal niu gadi' nu nga getaw Judea?”

¹³ Mimeksay su nga getaw, “Lensangen di kurus!”

¹⁴ Sinaak na pelum ni Pilato, “Mauma, alandun bai sala'en?”

Laak migdegadega ilan memeksay, laung nilan, “Ki getaw kiin, lensangen ba di kurus!”

¹⁵ Naa si Pilato, anguten dun mamu'amu'i ginaa nu melaun getaw kia. Sa' ma'antu, biluyen tu'u dinilan si Barabas. Kini si Isus, pibadas ni Pilato, dayunen pegwakil tu nga sundalu, pu' adun lensangen nilan di kurus.

*Piksudi'an nu nga Sundalu si Isus
(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)*

¹⁶ Naa sa' ma'antu, inagak nu nga sundalu si Isus ditug lenu'an nug balay nu gubernadur, si Pilato. Pinungun nilan dayun su kelaunan sundalu. ¹⁷ Bena' mipungun ilan, piselukan nilan dayun si Isus melambung suub gempula, tautau suub gadi'. Muka' miglingkin ilan dugi, tautau tundek gadi' dadema, dayun nilan peselup di gulu ni Isus.

¹⁸ Tautau didialan nilan iin, laung nilan, “Naa, mpianan ka, Sir, Gadi'a daw nu nga getaw Judea!” ¹⁹ Pimentul nilan tigbaw su gulu ni Isus, muka' pindula'an pa nilan padun si Isus, dayun minginlulud ilan di gedapanen. ²⁰ Mendadi, bena' mitubus nilan peksudi'ay, piluas nilan diniin su gempula suub, piseluk nilan puli' diniin sug daniin suub. Dayun nilan egakay si Isus ditu tanda' lensangan nilan dun di kurus.

Su Kelansang dini Isus tu Kurus

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹ Naa saanan nu nga sundalu megagak dini Isus adun lensangen nilan ditu kurus, duuni mipegita' nilan getaw sungu na mesebang dia Jerusalem, ngalanen si Simon. (Si Simon kini, getaw Cirene, gama' ni Alejandro muka' ni Rufo.) Iini tigel nu nga sundalu mekpisan tu kurus ni Isus. ²² Naa sa' ma'antu, iwit dayun nu nga sundalu si Isus gumawas dia syudad, midepet ilan dia dapit dun piningalan dun “Tulan Gulu.” Sa' dig danilan pikebitan, Golgota. ²³ Bena' minateng ilan dia, duuni pi'inum nilan dini Isus penguinumen limugan bulung, paingalan dun mira. Laak dagid mipauk minum dun si Isus.

²⁴ Dayun nilan lensangay tu kurus si Isus. Bena' milansang tu kurus si Isus, piktali dayun nu nga sundalu su nga penepetenen, bian nilan mekilas dun.

²⁵ Su kelansang dini Isus tu kurus, duun saani ginenga' menaik laak lemeni gendaw. ²⁶ Naa duuni tu'us sinulatan sumbungan diniin, “Kini su Gadi' nu nga getaw Judea.” ²⁷ Muka' pa pagid duunig dua' tawan tulisan piduma dini Isus lensangay di kurus, miktimpang di kurus ni Isus su kurus nilan. ²⁸ [Ki mipenggulaula kini, minuud dun su sinulat ditu Talu' nu Megbebaya', “Iin, pimilang duma nu nga melaat getaw.”]

²⁹ Naa su nga getaw minian dia, pingimusaungan nilan si Isus, miktaku'taku' ilan, dunut telu'en nilan, "Aha, ya'ai miktalu' pu' geba'en mu su Penedapan tu Megbebaya', dayun gikteb telu endaw, baalen mu puli!" ³⁰ Naa sa' ma'nia, gawen mu nandawig lawas mu. Penauga di kurus kiin!"

³¹ Ki nga kaunutan nug belian muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ma'antu dadema, pingimusaungan da nilan dema si Isus, laung nilan tug duma nilan, "Paa, megaganen daw megaweni ngag lain getaw, laak ndi'en pelum megaga guunayig lawasen!" ³² Ipusan ta ki Tindu' daw nu Megbebaya' Meglekaunutan, ki Gadi' nu nga getaw Israel, ipusan ta sa' menaug ma nandaw di kurus kiin, dekap paita pekpetuud diniin!"

Sampay sug dua' tawan tulisan dumanen linansang di nga kurus, pingimusaungan da nilan dema si Isus.

Su Kapatay na ni Isus

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³ Naa su kelansang dini Isus tu kurus, bena' miktui gendaw, tekaw dumilemi tibuuk benwa, sampay miginenga' menaugi gendaw. ³⁴ Mendadi, bena' miginenga' menaugi gendaw, minekeg megbeksay si Isus, laungen, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" Ma'ananen, "Uu Megbebaya' pektemuyen ku, Megbebaya' pektemuyen ku, mauma bilengan mau tu'u?"

³⁵ Midengeg nu ngag duma getaw pegindeg dia, kali' ilan pektalu', "Naa, kineegay pa daan niu, tuaganen si Elias dengantu!" ³⁶ Duun dayuni gumibek malap maa' palas napes, inulemen dayun di pinguumen, tinangenen di tigbaw, pisangalen dayun dig baba' ni Isus adun mesek-sepen. Laung nu getaw kia, "Ala, pegbentayan ta pa deli',

kalukalu lumusad na buus si Elias, adun ua'enen iin dia kurus!"

³⁷ Mendadi si Isus, bena' mitubus minum di penginumen kia, migbeksay dayun puli' mainsan, metenug. Dayun megetusi ginaanen.

³⁸ Naa mendadi, su kurtina bilet ditug dialem nu Penedapan tu Megbebaya', masi' mitekaw meginenga' megedit, genat diin dapit ditaas sampay ditu geksiden diin dapit silung.

³⁹ Naa dia misungu'an nu kurus linsangan dini Isus, duuni kaunutan sundalu pegindeg dia. Bena' minita'en su kegetus ginaa ni Isus, mitalu'en dayun, "Aa naa, masi' metuud tu'u, ki getaw kini, iin sug Bata' nu Megbebaya!"

⁴⁰ Duun pa pagidi ngag libun dia mesempel, megbantay dailan dadema. Telu tawan dinilan, si Maria Magdalena, muka' si Maria su gina' ni Santiago muka' ni Jose, muka' si Salome. ⁴¹ Ilan su tumindug dini Isus saananen ditu pa Galilea, pu' miktagikul ilan diniin. Muka' melaun dademaig duma nilan libun dia, su nga tuminakin diniin pangay ditu Jerusalem.

Libeng si Isus

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, duuni getaw minateng dia genat tug lunsud Arimatea, ngalanen si Jose. Iin kiin, sala tawan ditu Pikumpungan nu Metaas Gukum nu getaw Judea. Pegbesaan gupia nu samatawen si Jose, dakus mekpedateng tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Naa su gendaw kiin, Birnis, su pengandam di Gendaw Pelali nu getaw Judea (pu' sala gendaw paitu). Mendadi si Jose, miksibelu' mangay madap dini Pilato, inubugen diniin, elapenen sug bangkay ni Isus. ⁴⁴ Dagid kali' medengeg ni Pilato pu' masi' si Isus, daan na minatay, mitekawan dun si Pilato. Sinabinen dayun su kaunutan

sundalu, sinaakanen sa' minatay na tu'u si Isus. ⁴⁵ Bena' midengeg ni Pilato su ginukit nu kaunutan sundalu, bi-gayen dayun elapen ni Jose sug bangkay ni Isus. ⁴⁶ Naa sa' ma'antu, minangay deli' si Jose sumaluy penepeten gemputi', dayunen egwatay dia kurus sug bangkay ni Isus. Bena' miagwaten, pinutusen di penepeten kia, ditunen dayun libeng sangyab liwakan di telektap. Bena' milebengen, linuliden dayuni gembagel batu, tinakepen ditu genga'an nug lebeng. ⁴⁷ Naa si Maria Magdalena muka' su sala Maria, gina' ni Jose, migbantay ilan, kaas minita' nilan sug libengan dini Isus.

16

Su Ketubu' Puli' ni Isus

(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

¹ Naa bena' Sabadu na, su Gendaw Pelali nu nga getaw Judea, bena' misindep nai gendaw, si Maria Magdalena muka' si Maria gina' ni Santiago, su ketelunen si Salome, minangay ilan menaluy nga pagemut, adun penguklausen nilan sia ditug bangkay ni Isus. ² Mendadi bena' siselem na gendaw Duminggu, lemen laak sumibangi gendaw, minangay ilan tu'u ditu sangyab libengan dini Isus. ³ Selian diin pailan dalan, migyagayaga ilan, laung nilan, “Naa sug batu tinakep ditu sangyab, buus nda'i meglulid dun dinita.” ⁴ Laak dagid bena' misempel nailan dia sangyab, kali' ilan tingag, sug batu tinakep tu sangyab, masi' linulid na. Asa gembagel gupia batu kitu. ⁵ Dayun sumuut dia sangyabi ngag libun kia. Aba, duuni minita' nilan begutaw diag dialem, pegingkud dia dapit lintu nu sangyab, peksuub melambung, gemputi' suub. Mipati' dayun mendeki ngag libun kia.

⁶ Laak kali' pektalu' dinilan ki getaw kia, “Naa, ndi' amu mendek. Pu' suunan ku iini penengaun niu sia si Isus,

ki getaw Nazaret, sug linansang di kurus kitu. Naa, nda' nain dini. Mitubu' na puli'. Bentayay pa daan niu, kinu' da sia su pibelilidan nilan diniin. ⁷ Naa, uli' amu, ukitay niu dayun su nga sakupen kampu' ni Pedro, ma'nini'i talu' niu. 'Si Isus, miguna na diniu ditu Galilea. Mpegita' da niu ditu, maa' da nu gandang tinalu'en diniu.' ”

⁸ Ma'antu, migawa' dia sangyab su ngag libun, miglaguy ilan dayun. Sinaaban ilan saba' tiklab nilan. Muka' pia sala tawan, nda'iduni inukitan nilan dun su minita' nilan, pu' saba' gendek nilan.

Sug Bekna Kada'an Deksu'an nu Sinulat ni Marcos

Mikpaita' si Isus dini Maria Magdalena

(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

⁹ [Naa su ketubu' puli' ni Isus, sikna siselem dig bekna gendaw nu simana, sa'itada su gendaw Duminggu. Kig bekna pinita'an ni Isus genat tu ketubu'en puli', iin si Maria Magdalena, su gandang pingutid ni Isus diniini pitu buuk menenulay. ¹⁰ Mendadi si Maria, bena' mikpaita' diniin si Isus, minangay dayun megukit tu nga getaw tatap dumuma dini Isus. Sa' minateng si Maria ditu nilan, mitaanganen pekpengaduy ilan, milegenan ilan pati'. ¹¹ Laak dagid pia pa midengeg nilan pu' mitubu' puli' si Isus, muka' mikaita' dun gupia si Maria, pia ma'antu, nda' dailan gusay pekpētuud dun.

Mikpaita' si Isus dig Dua' Tawan Sakupen

(Lucas 24:13-35)

¹² Mendadi genat itu, bena' lain gendaw puli', mikpaita' si Isus dig dua' tawan sakupen saanan nilan dig dalan, pegangay ilan tug buid. Laak sala na pelumi palas ni Isus. ¹³ Mendadi, bena' minita' nilan iin, mipuli' ilan ditu nga samasakup nilan, inukit nilan dayun dinilan. Laak dagid

su ngag duma sakup ni Isus, nda' dailan gusay pekpetuud dun.

Mikpaita' si Isus tu Sepulu' bu' Sala Peneliganen

(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Pinggulaula 1:6-8)

¹⁴ Mendadi tiga'wan, mikpaita' na pelum si Isus ditu sepulu' bu' sala peneliganen, saanan nilan maan. Pigbelu'an ilan dayun ni Isus pu' saba' nda'i kekpetuud nilan muka' metegasi gulu nilan, pu' mauma nda' ilan pekpetuud ditu mikaita' diniin pu' tetubu' na puli'.

¹⁵ Mendadi, miktalu' si Isus tu nga peneliganen, laungen, “Panaw amu, leep niu su tibuuk lumbang, pegukit niu dig launan kilawan dinig dibabaw benwa ki Gempia Petenday. ¹⁶ Adin dayun su mekpetuud dun muka' mekpebunag tubig, iini megawen. Digid adin pelum su ndi' mekpetuud, iini ukuman.” ¹⁷ Kali' pagid pektalu' si Isus, “Naa ki nga mekpetuud, baalen nilani nga mekesalebu' penggulaula. Pengutidan nilani menenulay pebian di pegbaya'u, sampay mekabit ilan lain pikebitan, ki nda' nilan mainsan pektu'unay. ¹⁸ Sa' mpeguidan nilani mamak, mesama sa' mekainum ilan bulit, ndi' ilan mekenduta' dun. Sampay depenan nilan su nga pegladu, mauli'an dadema.”

Pilentu si Isus ditu Gekbus Langit

(Lucas 24:50-53; Pinggulaula 1:9-11)

¹⁹ Naa mendadi, ki Kaunutan kiin si Isus, bena' mideksu'en su pektelu'enen tu nga peneliganen, pilentu dayun ditu gekbus langit, pi'ingkid dayun nu Megbebaya' diin dapit lintunen. ²⁰ Dayun su nga peneliganen, mipanaw ilan tu'u, lineep nilan su tibuukan benwa, pingukit nilan su Gempia Petenday. Iangan ilan gupia nu Kaunutan

Megbebaya', bigayan ilan niin ginuung megbaal meke-salebu' tu'us, adun metakesi'an dun, metuud ki gukiten nilan.]

Su Kdua' Kada'an Deksu'an nu Sinulat ni Marcos

(v 9) [Naa mendadi, su ngag libun kia minangay ditug libengan dini Isus, linaawan nilan tu'u si nga Pedro, inukit nilan dayun dedali' dinilan su kelaun tinalu' nug begutaw ditug dialem sangyab.

(v 10) Mendadi, pimuunan ni Isus gupia su nga peneliganen, adun ukiten nilan ditug launan getaw ki Gempia Petenday. Pilaktag ni Isus dinilan dini tibuukan benwa su Gempia Petenday, genat diin dapit silangan sampay ditu dapit sindepan. Ki Gempia Petenday kini, nda'i kebelengen sampay saumul. Pu' kini, puun tu Megbebaya'. Adin su getaw mekpetuud dun, megawen di sala'en di nda'i tamanen.]

Kig Begu Pasad: Ki talu' nug megbebaya' (Bagong Tipan:
Maayong balita alang kanimo)

Subanen, Central: Kig Begu Pasad: Ki talu' nug megbebaya' (Bagong
Tipan: Maayong balita alang kanimo) New Testament

copyright © 1993 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Subanen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 13 Jun
2022

e39efc58-c45f-53c6-990e-d3cd833e20b4